

IIOBI RAAMAT

Sarja „Piibel kontekstis“ 1. köites 2013. aastal ilmunud Iiobi raamatu tõlge

Tõlkinud Urmas Nõmmik.¹ Lähtetekstiks on *Codex Leningradensis*'e tekst BHS-i väljaandes. Seda on korrigeeritud varasema tõenäolise, veel riknemata teksti suunas. Ümarsulud (.) tähistavad mõttelisi täiendusi, nurksulud [...] lähteteksti lisatud sõnu, ülakomad ‘.’ sõnade ümber märgivad parandatud teksti ja tühjana ‘ ’ väljajätu. Siinsed leheküljenumbriid ja joonealuste märkuste numbrid ei kajasta raamatuna trükitud teksti lehekülje- ega märkuste numbreid.

Iiobi raamjutustuse esimene pool Ii 1–2

1,1 Uusimaal oli mees, Iiob nimi. See mees oli täiuslik ja aus ning kartis Jumalat, hoidudes kurjast. 2 Sündisid siis talle seitse poega ja kolm tüdart. 3 Aga ta karjas oli seitse tuhat lammast ja kolm tuhat kaamelit ning viissada paari härgi ja viissada emaeeslit ning ta teenijaskond oli väga suur. See mees oli suurem kõikidest idamaalastest.

4 Tema pojad käisid ja tegid pidusid, igaühe kodus omal päeval. Nad läkitasid ja kutsusid oma kolme õde, et need tuleksid ning sööksid ja jooksid koos nendega. 5 Aga kui pidutsemise päevad said ümber, siis läkitas Iiob (nende järele) ja pühitses neid; ta tõusis hommikul vara ja ohverdas põletusohvreid, vastavalt nende kõigi arvule. Sest Iiob mõtles: võib-olla on minu pojad pattu teinud ja oma südames Jumalat „kiitnud“. Nõnda tegi Iiob kõikidel päevadel.

6 Oli siis üks päev, mil Jumala pojad tulid, et seista Jahve ees. Tuli ka saatan kesk neid. 7 Siis ütles Jahve saatanale: „Kust sa tuled?“ Siis vastas saatan Jahvele ja ütles: „Maad mööda hulkumast ja seda läbi käimast.“ 8 Siis ütles Jahve saatanale: „Kas panid tähele² mu sulast Iiobit? Jah, ei ole tema sarnast maa peal: ta on täiuslik ja aus mees, kartes Jumalat, hoidudes kurjast.“ 9 Siis vastas saatan Jahvele ja ütles: „Kas Iiob kardab Jumalat asjata? 10 Kas pole Sina mitte püstitanud tara tema ja tema maja ja kõige ümber, mis selle sees? Tema kätetööd oled Sa õnnistanud ja ta kari on murdunud kõikjale³. 11 Aga siruta oma käsi ja puuduta nüüd kõike, mis tal on. Kas ta siis mitte ei „kiida“ Sind näkku?“ 12 Siis ütles Jahve saatanale: „Ennäe, kõik, mis tal on, olgu sinu käes! Ainult tema enda suunas ära siruta oma kätt!“ Siis lahkus saatan Jahve eest.

13 Oli siis üks päev, mil (Iiobi) pojad ja tütreid olid söömas ja veini joomas nende venna, esmasündinu, majas. 14 Saadik tuli Iiobi juurde ning ütles: „Härjad⁴ olid kündmas ja emaeeslid olid karjas nende kõrval, 15 aga seebalased ründasid ja võtsid nad kaasa ning löid poisid mõõgateraga⁵ maha. Aga ainult mina üksi pääsesin seda sulle teatama.“

16 Alles seda rääkimas, tuli juba teine ning ütles: „Jumala tuli langes taevast ja süütas lambad ning poisid ja õgis nad ära. Aga ainult mina üksi pääsesin seda sulle teatama.“

17 Alles seda rääkimas, tuli juba teine ning ütles: „Kaldealased tegid kolm rühma ja tungisid kaamelite kallale ning võtsid nad kaasa. Aga poisid löid nad mõõgateraga maha. Aga ainult mina üksi pääsesin seda sulle teatama.“

¹ © Urmas Nõmmik 2013.

² Sõna-sõnalt „kas panid oma südamesse“.

³ Sõna-sõnalt „maale“.

⁴ Siin ja edaspidi on heebrea ainsuses kogunimed tõlgitud enamasti mitmusesse.

⁵ Sõna-sõnalt „mõõga suuga“.

18 'Alles' seda rääkimas, tuli juba teine ning ütles: „Sinu pojad ja tütreid olid söömas ja veini joomas nende venna, esmasündinu, majas. 19 Ja ennäe, suur puhang tuli kõrbe poolt ning rasis siis maja nelja nurka. Siis langes see poiste peale ja surmas nad. Aga ainult mina üksi pääsesin seda sulle teatama.“ 20 Siis tõusis Iob ning käristas oma kuue lõhki, ajas oma pea paljaks, heitis maha, kummardas 21 ja ütles:

„Alasti olen väljunud oma ema ihust
ja alasti pöördun sinna tagasi;
Jahve on andnud ja Jahve on võtnud,
Jahve nimi olgu kiidetud!“

22 Kõige selle juures ei teinud Iob pattu ega väljendunud sündsusetult Jumala kohta.

2,1 Oli siis üks päev, mil Jumala pojad tulid, et seista Jahve ees. Tuli ka saatan kesk neid, et seista Jahve ees. 2 Siis ütles Jahve saatanale: „Kus see on, kust sa tuled?“ Siis vastas saatan Jahvele ning ütles: „Maad mööda hulkumast ja seda läbi käimast.“ 3 Siis ütles Jahve saatanale: „Kas panid tähele⁶ mu sulast Iobit? Jah, ei ole tema sarnast maa peal: ta on täiuslik ja aus mees, kartes Jumalat, hoidudes kurjast, ikka veel kinni hoides oma täiuslikkusest. Aga sina meelitasid mind teda asjata hävitama⁷.“ 4 Siis vastas saatan Jahvele ja ütles: „Nahk naha vastu! Ja mees annab kõik, mis tal on, oma hinge eest. 5 Aga siruta ometi oma käsi ja puuduta ta luud ja liha! Kas ta siis ei „kiida“ Sind näkku?“ 6 Siis ütles Jahve saatanale: „Ennäe, olgu ta sinu käes! Säasta vaid ta hing!“ 7 Siis väljus saatan Jahve eest ning lõi Iobit kurjade mädapaisetega jalatallast pealaeni. 8 Siis ta võttis enesele potikillu, et end kratsida. Ning ta istus tolmu sees. 9 Siis ütles tema naine talle: „Sa hoiad ikka veel kinni oma täiuslikkusest? „Kiida“ Jumalat ja sure!“ 10 See ütles siis naisele vastu: „Sa räägid nagu üks rumalatest⁸. Ka head võtame me Jumalalt vastu, kas siis halba ei peaks me Temalt vastu võtma?“ Kõige selle juures ei teinud Iob pattu oma huultega.

11 Siis kuulsid Iobi kolm sõpra kogu sellest õnnetusest, mis oli tulnud Iobi peale, ja nad tulid igaüks oma kodupaigast: teemanlane Eliifas ja suhiit Bildad ja naamanlane Soofar. Ja nad kogunesid, et tulla tema juurde ning teda trööstida ja lohutada. 12 Kui nad kaugel oma silmad tõstsid, siis nad ei tundnud teda ära. Siis tõstsid nad häält ning nutsid ja igamees käristas oma kuue lõhki ja pihustas vastu taevast enesele põrmu pähe. 13 Siis jäid nad koos temaga maha istuma seitsmeks päevaks ja seitsmeks ööks, rääkimata temaga sõnagi, sest nad nägid, kui väga suureks oli kasvanud valu.

Iobi avakaebus Ii 3

1 Pärast seda avas Iob oma suu ja needis oma päeva. 2 Siis vastas Iob ja ütles:

I	3 „Kadugu päev, mil mind sünnitati,
ja öö, mil öeldi: mehepoeg on eostatud!
	4 Seesinane päev muutugu pimedaks:
ärge hooligu tast Eloah üleval
ja ärge kumagu ta peale hiilgus;
	5 lunastagu teda pimedus ja surmavari,
lasugu ta peal pilvelaam,
ehmatagu teda päeva 'sünkjus'!
	6 Seesinane öö – võtku teda pilkasus,
ärge 'ühinegu' ta aastapäevadega,

⁶ Vt märkust 1.

⁷ Sõna-sõnalt „neelama“.

⁸ Heebreakeelne sõna on naissoost.

- kuude hulgaga ärgu seltsigu⁹!
- II 7 Ennäe, seesinane öö olgu viljatu,
ärgu tulgu rõõmustamine ta juurde;
8 sajatavad teda päeva needjad,
nad on valmis äratama Livjatani;
9 pimenevad ta ao tähed,
ta loodab valgust, aga polegi –
ja ärgu nähku ta koiduvalguse sära!
- III 10 Sest ta¹⁰ ei sulgenud mu emaihu ust
ega peitnud vaeva mu silme eest!
11 Mispärast ei surnud ma emaüsas juba,
väljudes emaihist kustunud ma?
12 Misjaoks kohtasid mind põlved,
ja miks rinnad, et imeksin?
- IV 13 Aga nüüd, heidan pikali ja olen rahu,
magan, siis saan puhkust;
14 koos kuningate ja maa nõunikega,
kellele ehitatakse hauatähiseid,
15 või koos ülemustega, kellel on kulda,
kes täidavad oma maju hõbedaga;
16 või nagu varjatud nurisünnitis¹¹, kes ei jää,
nagu väikelaps, kes ei näegi valgust.
- V 17 Seal jumalatud jätavad värisemise
ja seal puhkavad kurnatud jõult;
18 kõikidel kinniseotutel on hõlp,
ei kuula nad sundijate häält;
19 väike ja suur – seal on nad,
ja sulane – vabakslastu oma isandaist.
- VI 20 Mispärast annab Ta vaevalisele valgust
ja eluaega hinges kibestunutele¹² –,
21 ‘kes’ surma ootavad, ent seda pole,
ja otsivad¹³ seda peitaardest,
22 kes rõõmutsevad ‘kivihunniku’ üle,
tunnevad heameelt, kui leiavad haa,
23 – mehepojale, kelle tee on peidetud,
kellele Eloah sulgeb selle¹⁴?

⁹ Sõna-sõnalt „kuude hulga juurde ärgu mingi“.

¹⁰ S.t sünnipäev- ja öö.

¹¹ Sõna-sõnalt „ärakukkunu“.

¹² Sõna-sõnalt „hinge kibedad“.

¹³ Sõna-sõnalt „kaevavad“.

¹⁴ Mõeldakse „teed“ eelmises koolonis.

- VII 24 Jah, ju enne söömist¹⁵ tuleb mu oie,
nagu vesi valgub välja mu rööge;
- 25 jah, ju vappun, kui vabin jõuab minuni¹⁶,
ja mille ees tunnen hirmu, tuleb mulle;
- 26 ma ei leia kergendust ja ma ei ole rahu,
ja ma ei saa puhkust – juba tuleb värisemine.“

Eliifase esimene kõne Ii 4–5

4,1 Siis vastas teemanlane Eliifas ja ütles:

- I 2 „Kas, kui katsun sinuga rääkida, väsid sa,
aga kõnet säästa, kes suudaks seda?
- 3 Ennäe, paljusid oled noominud
ja tugevdanud nõrku käsi;
- 4 su kõne aitas tõusta komistajal
ja nõtkuvaid põlvi kinnitasid sa.
- 5 Aga nüüd: jõuab see sinuni, väsid sa,
puutub see sinusse, oled ehmunud.
- 6 Kas siis su jumalakartus pole su ootus,
[ja] su lootus su teede täiuslikkus?
- II 7 Mõttele nüüd: kes on süütult kadunud
ja kus on ausaid kõrvaldatud?
- 8 Nagu olen näinud: kes künnavad nurjatust
ja külvavad vaeva, seda ka lõikavad;
- 9 Eloahi hingusest nad kaovad,
Ta vihapuhangust nad lõppevad.
- 10 Lõvi rööge ja lõvikutsika hääl,
ja noorlõvide hambad – haihtuvad(?);
- 11 isalõvi kaob ilma saagita,
emalõvi pojad aetakse laiali.
- III 12 Aga mulle tuli vargsi sõna
ja mu kõrv tabas¹⁷ temast sosina –
- 13 mõlgutustes öistest nägemustest,
sügava une langedes inimeste peale.
- 14 Vabin tabas mind, ja judin,
ja kõik mu liikmed vappusid;
- 15 ja puhang puutus¹⁸ mu palge;
turritasid mu ihukarvad.
- 16 Seisis – ja ma ei tundnud ära ta ilmet –

¹⁵ Sõna-sõnalt „mu toitu“.

¹⁶ Süntaks on eesti keele edastamatu, sisu on mõistetav järgmise kooloni abil.

¹⁷ Sõna-sõnalt „võttis“.

¹⁸ Sõna-sõnalt „möödus, puhus“.

kujutis mu silme ees,
vaikus, ja häält kuulsin:

- IV
- 17 „Kas on inimene õigem Eloahist
või mehepoeg puhtam oma valmistajast?
18 Näe, oma sulaseidki Ta ei usalda
ja oma inglitele heidab Ta ette eksimist(?),
19 saati siis inimestele¹⁹ savimajades,
mille alus on põrmus,
mida laostab koi²⁰.
20 Hommikust õhtuni hajutatakse neid,
ilma ‘nimeta’ nad kaovad igaveseks –
21 kas ei rebitagi neil välja telginöör,
nad ei suregi, seda isegi teadmata²¹?“
- V
- 5,1 Kutsu nüüd! Kas on kedagi, kes sulle vastaks,
kelle poole pühadest sa pöörduksid?
2 Jah, alatu surmab tusk
ja mõistmatu suretab kihu.
3 Mina, ma nägin alatut juuri ajamas
ja sel hetkel ma needsin ta eluaset;
4 ta lapsed jäid eemale päästest,
neid survati²² väravas, aga päästjat polnud;
5 mida ‘nad lõikasid’, selle sõi näljane,
ja võttis kaasa ‘peidikutesse’,
ja ‘janune’ janunes tema vara.
6 Jah, ei lähtu põrmust nurjatust
ega põllumullast kasva vaeva,
7 vaid inimene ise ‘sigitab’ vaeva
ja kõrgele lendavad Rešefi pojad.
- VI
- 8 Aga mina ometi, ma pöörduksin Eli poole
ja Jumala ette viiksin oma asja –,
9 kes teeb suuri asju, uurimatuid,
imeasju, lausa arvutult,
10 kes vihma annab maa peale
ja vett saadab põldude peale,
11 et asetada kõrgesse madalaid,
et leinajad²³ tõuseksid päästele.
- VII
- 12 Tema, kes murrab salakavalate arutlused,
et ei teeks nende käed midagi mõistlikku,
13 kes püüab tarku nende salakavaluses,

¹⁹ Sõna-sõnalt „elavatele“.

²⁰ Sõna-sõnalt „mida muljutakse koist“.

²¹ Sõna-sõnalt „ja ilma tarkuseta“.

²² Sõna-sõnalt „muljuti“.

²³ Sõna-sõnalt „tuhmunud“.

- et kelmide nõu ülepeakaela kaoks,
 14 et nad päeval mattuksid pimedusse
 ja keskpäeval hiiliksid kui öösel.
 15 Ta päästab 'laostunu nende suu eest'²⁴,
 ja vaese tugeva käest;
 16 armetule saab aga osaks lootus
 ja häbitus sulle oma suu.
- VIII 17 Ennäe, õnnis on mees, keda kutsub korrale Eloah.
 Seepärast ära hülga Šaddai kasvatust!
 18 Sest Tema on see, kes haavab ja kes seob,
 Tema lööb ja Tema 'käed' ravivad.
 19 Kuuest kitsikusest päästab Ta sind,
 seitsmendas ei puutu sinusse kuri;
 20 näljas teeb Ta sind surmast priiks
 ja võitluses mõõga käest;
 21 keele köidiku eest võid end peita
 ja ei pea kartma turma, mis läheneb.
 22 Turmas ja näljahädas sa naerad
 ja ei pea kartma metselajaid.
- IX 23 Jah, kividega väljal on sul leping
 ja välja metsalistel on rahu sinuga;
 24 sa koged, et rahu on su telgis²⁵,
 ja kui jälgid eluaset, ei puudu sealt miski.
 25 Sa koged, et arvukas on su järelkasv
 ja su sigitatu kui maa rohi;
 26 sa lähed hauda küpses eas
 nagu nabadki tehakse üles õigel ajal.
 27 Vaata, seda oleme uurinud – nii see ongi;
 'mida oleme kuulnud, võta sina teatavaks'!

Iiobi esimene vastus Ii 6–7

- 6,1 Siis vastas Iiob ja ütles:
- I 2 Kui ometi keegi nüüd vaeks mu tuska
 ja mu 'huku' kaalukaussidele tõstaks kõik,
 3 siis tõesti oleks see mere liivast raskem –
 seepärast on mu sõnad mõtlematud.
 4 Jah, mu poole on Šaddai nooled,
 mille mürki joob mu vaim,
 Eloahi ehmused rivistuvad mu vastu.
- II 5 Kas eesel kisab värsket rohu kohal

²⁴ Tõlge on ebakindel, vt kommentaare.

²⁵ Sõna-sõnalt „et on su telgi rahu“.

- või pull ammub oma sööda kohal;
- 6 kas süüakse lääget ilma soolata
või on maitset altee limal?
- 7 Mu kõri keeldub puutumast (seda),
'tūlgastav' on mu leiva haigus (?).
- III 8 Oh et ometi mu palve saaks vastuse²⁶
ja mu lootusele vastaks²⁷ Eloah;
- 9 ja et otsustaks Eloah ja muljuks mind,
liigutaks oma kätt ja tükeldaks minu!
- 10 Siis oleks veel mul lohutust
ja hüpleksin valudes, kaastundeta,
sest ma pole varjanud Püha ütlushi.
- IV 11 Mis jõud mul on, et veel ootan,
ja mis lõpp mul, et mu hing veel kestab?
- 12 Kas kivide jõud on mu jõud,
kas mu ihu on pronksist?
- 13 Kas siis polegi mul abi Sinust
ja mõistuski peletatakse minust?
- 14 'Kes keelab'²⁸ oma sõbrale truudust,
see hülgab Šaddai kartuse.
- V 15 Mu vennad reetsid mu nagu oja,
nagu ojade soontes nad voolasid ära.
- 16 Need on tuhmunud jääst,
nende peal sulab kokku lumi;
- 17 ajal, mil nad on veevaesed, nad vaikivad,
'kuumuses' kustuvad oma asupaigas.
- VI 18 'Kalduvad karavanid' oma teelt,
lähevad nad üles tühermaale ja kaovad.
- 19 Heitsid Teema 'karavanid' pilgu tagasi,
Seeba killavoorid ootasid ta järele;
- 20 jäid häbisse, sest nad usaldas[id],
jõudsid päralt, siis pettusid.
- VII 21 Aga nüüd, olete muutunud ... (?),
näete kohutavat ja lööte kartma!
- 22 Kas olen tõesti öelnud: „Andke mulle!
Ja omast jõust²⁹ kinkige mu heaks!
- 23 Vabastage mind ahistaja käest!
Ja isevalitseja käest tehke mind priiks!“?

²⁶ Sõna-sõnalt „oh et ometi tuleks mu palve“.

²⁷ Sõna-sõnalt „ja mu lootust annaks“.

²⁸ Kooloni algus on teadmata, vt kommentaari.

²⁹ S.t oma omandist.

- VIII 24 Juhtige mind, siis mina, ma vaikin³⁰,
ja milles eksin, selles andke õpetust mulle!
- 25 Kuidas küll haavavad ausad ütlemised,
ja mida küll annab te korralekutsumine?
- 26 Kas silpide korralekutsumist peate millekski
ja vaid tormipuhangule³¹ on heitunu ütlused?
- 27 Jah, orvu üle heidate liisku
ja tingite oma ligimese³² üle!
- IX 28 Ja nüüd, otsustage, pöörduge mu poole!
Ja teile näkku – kas tõesti valetaksin;
- 29 pöörake nüüd end – ärgu olgu häbitust,
'pöörake end' – veel on õigus mul.
- 30 Kas mu keelel on häbitust
või mu suulagi ei märkagi hukku?
- X 7,1 Kas pole väeteenistuseks inimene maa peal
ja palgateenistuja päevade moodi ta päevad?
- 2 Nii, nagu sulane januneb varju järele
ja nagu palgateenistuja ootab oma palka,
- 3 nii sain asjatute kuude omanikuks³³
ja vaeva ööd said mulle osaks.
- XI 4 Kui pikali heitsin, siis ütlesin:
„Millal tõusen?“ Ja 'alati õhtuti',
siis küllastusin rahutusest kuni aoni.
- 5 Rõivastus mu ihu tõugu ja põrmu koorikuga,
mu nahk rahunes ja hääbus (?).
- 6 Mu päevad on kiiremad värtnast
ja lõppevad lootuse otsaga³⁴.
- XII 7 Mõttele, et vaid puhang on mu elu,
ei pöördu mu silm nägema head;
- 8 ei pane tähele ükski silm, mis mind näeb,
Su silmad on minu peal, ent mind polegi.
- 9 See³⁵ lõppeb [nagu] pilv ja lähebki,
nii seegi, kes laskub Šeoli, ei tule üles;
- 10 ta ei pöördu enam tagasi oma majja
ega tunne teda enam ära ta kodupaik.
- XIII 11 Ka mina, ei taha ma säästa oma suud;
tahan rääkida oma vaimu ängist,
tahan muretseda oma hinge kibedust;

³⁰ Sõna-sõnalt „vaigistan end“.

³¹ S.t „kas mõeldud tormipuhangule“.

³² Sõna-sõnalt „sõbra“.

³³ S.t, et tegin asjata kuude kaupa tööd, sõna-sõnaline tõlge oleks pikem.

³⁴ S.t lõpuga.

³⁵ S.t mu elu s-st 7.

- 12 kas Jamm olen ma, või Tannin,
et paned mulle valvuri?
- XIV 13 Kui ütlen: „Lohutagu mind mu voodi,
kandku mu muret mu pikutamisase“,
14 siis kohutad mind unenägudes
ja nägemustes ehmatad mind,
15 nii et eelistaks mu hing lämbumist,
surma mu piinlemiste asemel.
- XV 16 Ma hülgasin, ei igaveseks jää elama ma,
jätta mind, sest vaid hõng on mu päevad!
17 Kes on inimene, et pead teda suureks
ja et teda tähele paned oma südames;³⁶
18 ja et jälgid³⁷ teda igal hommikul,
igal hetkel teda proovid?
- XVI 19 Millal ometi jätad mu vahtimise,
jätad rahule, et saaksin sülgegi neelata?³⁸
20 Olen patustanud, siis mida teen Sulle, Sa mehe vaht?
Mispärast oled mind pannud märklauaks endale
ja olen saanud 'Sulle' lastiks?
21 Ja miks ei andesta Sa mu vastuhakku
ja ei vaata mööda mu süüst?
Aga nüüd, põrmu heidan –
kui mind otsid, siis mind polegi.

Bildadi esimene kõne Ii 8

8,1 Siis vastas suhiit Bildad ja ütles:

- I 2 Kui kaua tahad niiviisi³⁹ kõneleda,
et su suu ütlused on tormipuhang?
3 Kas El painutab õiguskorda
või Šaddai painutab õiglust?
4 Kui su pojad patustasid Tema vastu,
andis Ta nad nende vastuhaku kätte;
5 kui aga sina, peaksid Eli otsima
ja Šaddai poole anuma.
- II 6 Kui oled puhas ja aus sa,
tõesti nüüd, ärkab Ta su pärast,
siis taastab Ta su õiguse eluaseme;
7 siis on küll su algus pisuke,

³⁶ Sõna-sõnalt „asetad ta peale oma südame“.

³⁷ Sõna võib tähendada ka „nuhtlema“.

³⁸ Sõna-sõnalt sisaldab kumbki koolon ka eitust, aga tõlgitud vabamalt.

³⁹ Sõna-sõnalt lihtsalt „seda“.

- aga su lõpp kasvab väga suureks.
- 8 Sest küsi ometi varasemalt põlvelt
ja pane tähele nende isade uurimisi;
- 9 – sest oleme ju eilsed ega tea,
sest oma päevade vari oleme maa peal –;
- 10 kas pole nemad, kes sind juhivad, ütlevad⁴⁰,
ja kelle südamest väljub kõne?
- III 11 Kas papüürus saab kõrguda, kus pole sood,
suureks kasvada pilliroog ilma veeta?
- 12 Veel on tal pungad⁴¹, pole ära lõigatud,
aga juba enne kõike rohtu kuivab ta.
- 13 Nõnda on kõikide Eli unustajate rajad,
ja see, kuidas alatute lootus kaob.
- IV 14 ‘Härmalõnga’ sarnane on ta ootus
ja ämblikuvõrgu⁴² moodi ta usaldus;
- 15 ta toetub oma majale, aga see ei seisa,
hoiab sellest kinni, aga see ei püsi;
- 16 nõretavalt seisab ta päikse käes
ja üle kogu aia ta võsud sirutuvad;
- 17 üle kivihunniku ta juured põimuvad,
‘kivide vahelt haarab ta kinni’;
- 18 kui kugistatakse ta oma kodupaigast,
siis salgab see teda: „Pole sind näinudki!“
- V 19 Näe, nii oligi hea meel tal teest⁴³,
aga põrmust ‘kasvab’ teine;
- 20 näe, El ei hülga täiuslikku
ega hoia kurjategijate käest;
- 21 ‘küll veel’ Ta täidab su suu naeruga
ja su huuled hõiskamisega;
- 22 su vihkajad rõivastuvad häbisse
ja jumalatute telki pole enam.

Iiobi teine vastus Ii 9–10

9,1 Siis vastas Iiob ja ütles:

- I 2 Tõega, ma tean, et see on nii
ja mis õigust on inimesel Eliga.
- 3 Kui kellelegi meeldib vaielda Temaga,
ei vasta Ta talle ükski kord tuhandest.

⁴⁰ Sõna-sõnalt „ütlevad sulle“.

⁴¹ Sõna-sõnalt „on ta oma pungaga“.

⁴² Sõna-sõnalt „ämbliku maja“.

⁴³ Sõna-sõnalt „ta tee rõõm“.

- 4 Tark südameilt ja tugev jõult –
kes jaksas Talle vastu panna ja jäi terveks?
- 5 Ta liigutab mägesid, aga nad ei teagi,
et Ta pöörab nad segi oma vihas;
- 6 Ta väristab maa selle asupaigalt
ja selle sambad judisevad.
- II
- 7 Ta ütleb päikesekerale ja see ei kiirga
ja paneb tähtedele pitseri;
- 8 Ta laotab taevad üksi laiali
ja trambib merekünkail.
- 9 Ta teeb Lõvi [ja ta pojad], Jultunu tähed,
ja Kuhjatähed ja lõuna tähtkujud⁴⁴;
- 10 Ta teeb suuri asju, lausa haaramatuid,
ja imeasju, lausa arvutult.
- III
- 11 Näe, Ta möödub minust, aga ma ei näe,
ja Ta läheb mööda, aga ma ei mõista Teda;
- 12 näe, Ta krabab ära – kes Teda paneb pöörduma?
kes ütleb Talle: mida Sa küll teed?
- 13 Eloah ei pane pöörduma oma viha,
Ta ees kükitavad isegi Rahabi aitajad;
- 14 kuidas siis mina, kuidas vastaksin Talle,
valiksin endale sõnu Tema vastu?
- IV
- 15 Kui ka õigus mul, ei saaks ma vastata,
oma kohtupidajat pean anuma;
- 16 kui ka hüüaksin ja Ta vastaks mulle,
ei usu, et teritaks Ta kõrvu mu hääle peale;
- 17 ⁴⁵Ta marus kahmaks mu järele
ja rohkendaks mu haavu⁴⁶ asjata;
- 18 ei annaks Ta mulle hingetõmbepausi,⁴⁷
sest küllastaks Ta mind mõruasjadega.
- V
- 19 Kui asi on jõus, siis on Ta tugev, ennäe,
ja kui kohtus, siis kes kutsub mind sinna?
- 20 kuigi õigus mul, mu suu jätab mu süüdi,
täiuslik olen, siis peab Ta mind kõveraks.
- 21 Täiuslik olen – ei tunne mu hing seda,
[...] hülgan oma elu;
- 22 ühtmoodi on see, seepärast ütlenki:
täiuslik ja jumalatu – mõlemad lõppevad.
- 23 Kui köidik surmab järsku,
süütute argust Ta mõnitab.

⁴⁴ Sõna-sõnalt „lõunakambrid“.

⁴⁵ Kõrvallause marker jäetud tõlkimata.

⁴⁶ Täpsemalt „muljumishaavu“.

⁴⁷ Sõna-sõnalt „ei annaks ta mulle mu hinge tagasipööramist“.

- 24 maa antakse jumalatu kätte,
selle kohtuniku palge katab Ta,
kui (Tema) pole, siis kes on?
- 25 Mu päevad on kiiremad rutust,
nad põgenevad, nad ei näe õnne;
- 26 nad lähevad mööda pilliroopaadiga,
nagu kotkas lahvib söögi kohal.
- VI 27 Kui 'ma ütlesin': „Unustaksin oma mure,
jätaksin oma palge ja muutuksin helgeks“,
- 28 tundsin hirmu kõigist oma valudest,
teadsin, et Sa ei tunnista mind süütuks.
- 29 Mina, ma olen süüdi –
mispärast tühiselt näen vaeva?
- 30 Kui pesin ennast lumeveega
ja puhastasin leelisega oma pihkused,
- 31 siis hauaauku Sa kastsid mind
ja jälestasid mind mu vammused.
- VII 32 Jah, Sa pole inimene nagu mina, kellele vastata,
et saaksime üheskoos minna kohtusse;
- 33 ei ole meie vahel korralekutsujat,
kes paneks oma käe meie kahe peale.
- 34 Ta eemaldagu minult kepp
ja oma jubedusega 'ärgu ehmatagu' mind,
- 35 et saaksin rääkida ega kardaks Teda,
aga nõnda pole lood minuga⁴⁸.
- VIII 10,1 Tülgastub mu hing mu elust,
ma tahan jätta oma mure,
tahan rääkida oma hinge kibeduses,
- 2 üteldes Eloahile: „Ära jäta mind süüdi,
anna mulle teada, mille pärast vaidled minuga!“
- 3 Kas on hea Sul, kui survad,
kui hülgad oma pihkude loomingu
ja paistad jumalatute plaani peale?
- 4 Kas on Sul ihulikud silmad
või näed, nagu näeb inimene?
- 5 Kas nagu inimese päevad on Su päevad
või Su aastad nagu mehepoja päevad?
- IX 6 Jah, otsid minu süüd
ja minu pattu uurid,
- 7 ehkki Sa tead, et ma pole süüdi,
aga Su kätest pole ka päästjat.
- 8 Su käed punusid mu ja tegid minu –

⁴⁸ Sõna-sõnalt „aga nõnda pole mina minu suhtes“.

- ‘pärast pöördusid’ ja kugistasid mu;
 9 mõtle nüüd: jah, nagu savist tegid minu,
 aga põrmu viid mu tagasi.
- X
- 10 Kas ei lasknud Sa nagu rasva mul valguda
 ja lasknud nagu juustu mul kalgenduda,
 11 naha ja lihaga rõivastasid mu
 ja liikmetest ja kõõlustest põimised mu?
 12 Elu ja truudust pakkusid⁴⁹ mulle
 ja Su hool valvas mu vaimu –
 13 aga neid asju säilitasid oma südames,
 ma tean, et nii on Sinuga.
- XI
- 14 Kui ma patustasin, siis valvasid mind,
 ja mu süü pärast ei tunnistanud mind süüdi;
 15 kui olen süüdi, häda mulle!
 kui olen õige, ärgu tõstku ma pead!
 Olgu häbi küllus ja viletsuse nägemine,
 16 ja (kui) kõrgub⁵⁰, (siis) nagu lõvikutsikas jahid mind.
 Ja Sa pöördud tagasi tegema imeasju minu vastu,
 17 Sa uuendad oma tunnistajaid mu vastu⁵¹;
 ja Sa rohkendad tuska mu jaoks,
 orjust ja väeteenistust minu vastu.
- XII
- 18 Ja mispärast üsast tõid mu välja?
 Tahan kustuda, et Su silm mind ei näeks;
 19 nagu need, kes pole olnud, oleksin,
 emaihust hauda mind viidaks.
 20 Kas pole natuke ‘mu eluaja’ päevi?
 ‘pööra’ (pilk) minult, et helgeks muutuksin natuke,
 21 enne kui lähen – ega pöördu tagasi –
 pimeduse ja surmavarju maale;
 22 pime maa on nagu surmavarju pilkasus
 ja ei ole kordasid
 ja see kumab nagu pilkasus.

Soofari esimese kõne li 11

- 1 Siis vastas naamanlane Soofar ja ütles:
- I
- 2 Kas palju sõnu ei saagi vastust
 ja lobamokk⁵² jääbki õigeks,
 3 peaks su lora vaigistama mehi,

⁴⁹ Sõna-sõnalt „tegid“.

⁵⁰ Alus on eelmises koolonis: häbi ja viletsus.

⁵¹ Sõna-sõnalt „ees“.

⁵² Sõna-sõnalt „huulte mees“, vt kommentaari.

- sa 'mõnitad', aga vastuhakkajat pole?
- 4 Sa ütlesid: „Puhas on mu õpetus
ja siivas olen olnud Su silmis.“
- 5 Aga ometi, miks Eloah ei räägi sinuga
ega ava oma huuli su vastu?
- 6 Et kuulutada sulle tarkuse varjatud asju,
sest see on 'imepärane' mõistusele.
Aga tea, et Eloah unustab sinu⁵³ su süü pärast.
- II
- 7 Kas ulatud uurima Eloahit⁵⁴
või suudad jõuda Šaddai piirini?
- 8 'Mis on kõrgem kui taevas' – mida suudad teha?
Sügavam kui Šeol – mida saad sa teada?
- 9 Pikem maast on Tema mõõt
ja laiem merest.
- 10 Kui Tema möödub ja kinni võtab
ja kogub, siis kes paneks Ta pöörduma?
- 11 Jah Tema, Ta teab asjatuid mehi
ja näeb nurjatust – kas Ta ei märkagi?
- 12 Aga rumalgi⁵⁵ mees võib aimu saada
ja 'ulukeesli täkk õppust võtta'.
- III
- 13 Aga sina, kui sa oma südant kinnitad
ja oma peod Ta poole sirutad,
14 kui 'sa' nurjatuse oma kätest 'kõrvaldad'
ja ei lase elada oma telkides häbitusel,
15 siis, tõesti, tõstad oma palge veatuna
ja oled kui valatud, ilma et kardaksid,
16 'sest nüüd' sa unustad vaeva,
nagu ära voolanud veele mõtled.
- IV
- 17 Siis keskpäeva 'moodi' tõuseb su eluaeg,
'pimedus' saab otsekui hommikuks;
18 siis tunned end usalduslikult, sest on lootust,
ja sa 'oled kaitstud', heidad usaldusega puhkama;
19 siis lamad ja võpatama panijat polegi,
siis paljud lipitsevad su palge ees,
20 aga jumalatute silmad lõppevad;
ning põgenemispaike kaob nende eest
ja nende lootus on vaid hingahtus.

Iiobi kolmas vastus Ii 12–14

12,1 Siis vastas Iiob ja ütles:

⁵³ Sõna-sõnalt „laseb su unustada“.

⁵⁴ Sõna-sõnalt „kas Eloahi uurimist otsid?“

⁵⁵ Sõna-sõnalt „õoneski“.

- I
- 2 Tõega, jah, teie olete rahvas,
ja teiega sureb tarkus;
- 3 ka mul on süda nagu teil,
ei ole minagi vähem teist,⁵⁶
– ja kellel poleks seda kõike?⁵⁷
- 4 Naeruks saan sõbrale;
kes hüüab Eloahile, sellele Ta vastab,
– õige inimese naer on puhas. –
- 5 Allakäigule osaks põlastus, on muretu arvamus,
tõugatagu neid⁵⁸, kel jalg lõngub;⁵⁹
- 6 leiavad kergendust telgid, mis turmajatel,
ja kindlust on neil, kes panevad Eli värisema,
– kellele toob Eloah oma käega.⁶⁰ –
- II
- 7 Aga ometi, küsi nüüd loomadelt,
ja taevalinnult, et ta kuulutaks sulle,
- 8 või maa ‘metsaliselt’, et juhendaks sind,
ja jutustaks sulle merekalad!
- 9 Kes ei teaks kõike seda,
et Jahve käsi on selle teinud,
- 10 kelle käes on kõige elava hing
ja kõikide inimeste vaim?
- III
- 11 Kas pole kõrv kõne proovimiseks
ja suulagi söögi maitsmiseks tal?
- 12 Eakatel on tarkus
ja päevade kestus on mõistus?
- 13 Temaga on tarkus ja vägi,
Temal on nõu ja mõistus.
- IV
- 14 Kui Ta põrmustab, siis keegi ei ehita,
sulgeb Ta inimesele, siis keegi ei ava;
- 15 kui Ta säästab vett, siis nad⁶¹ kuivavad,
ja läkitab Ta seda, siis pöörab see maa segi.
- 16 Temaga on tugevus ja mõistlikkus,
Temal on see, kes eksib, ja see, kes eksitab.
- V
- 17 Ta laseb nõuandjail käia paljajalu⁶²
ja teeb kohtunikud narriks;
- 18 kuningate ‘ahelad’ Ta avab,
aga seob räti nende puusadele;

⁵⁶ Sõna-sõnalt „ei lange mina teist“.

⁵⁷ Sõna-sõnalt „keda pole nagu need?“

⁵⁸ Sõna-sõnalt „tõuge neile“.

⁵⁹ Tõlge pole kindel, vt kommentaari.

⁶⁰ Viimane koolon jääb arusaamatuks.

⁶¹ Mõeldakse inimesi eelmisest s-st.

⁶² Tõlge pole päris kindel, vt kommentaari.

- 19 Ta laseb preestritel käia paljajalu
ja laseb lõppeda vetevool.
- VI 20 Huult uskujatelt eemaldades
võtab Ta vanemate maitsmismeele;
21 põlastust nooblitele kummutades
lõdvendab Ta võimukate kurti;
22 Ta paljastab sügavikud pimedusest
ja toob valguse kätte surmavarju.
- VII 23 Ta kasvatab rahvusi suureks, et neid kaotada,
Ta levitab 'rahvatõuge', et neid siis 'hüljata';
24 Ta eemaldab maa rahva juhtide südame
ja eksitab neid tühermaale, kus pole teed:
25 nad hiilivad pimeduses, kus pole valgust,
ja Ta eksitab neid nagu joobnut.
- VIII 13,1 Näe, kõiki [neid asju] on mu silm näinud,
mu kõrv kuulnud ja seda mõistnud;
2 nagu teate teie, nii tean ka mina,
ei ole minagi vähem teist.⁶³
3 Aga mina ometi, tahan rääkida Šaddaile
ja kutsuda korrale Eli – nii meeldiks mulle;
4 aga teie ometi: valega määrijad,
tühja ravitsejad olete kõik.
- IX 5 Oh et te ometi küll vaikiksite
ja et saaks teile osaks tarkus;
6 kuulake nüüd mu korralekutsumist
ja mu huulte vaidlemist märgake!
- X 7 Kas Elile räägite häbitust
ja Talle räägite valskust?
8 Kas Tema palet tõstate⁶⁴
või Eli eest vaidlete?
9 Kas on hea, et Ta uurib teid,
või nagu petate inimest, nii petate Teda?
10 Ta kutsub teid tõesti korrale,
kui salajas astute välja (Ta eest).
- XI 11 Kas Tema tõstetus ei ehmata teid
ja vabin lange te peale?
12 Teie mõtted on tolmjad õpetused,
savikilpideks saavad teie kilbid.
13 Vaikige mu ees, siis tahan rääkida mina,

⁶³ Vt märkust 12,3 juurde ülal.

⁶⁴ S.t kas astute ta eest välja.

- ja saagu mulle osaks, 'mis saab'!
- 14 Tahan tõsta oma liha oma hambusse
ja oma hinge asetada oma pihku.
- XII 15 Kui Ta tahab mu tappa, ootan 'Teda' –
ah, oma teed ta palge ees selgitaksin;
- 16 ka see oleks mulle abiks,
kui Ta palge ette ei tuleks alatu.
- 17 Kuulake ometi mu kõnet
ja ma kuulutan teie kõrvadele!
- 18 Ennäe nüüd, korraldan kohtuasja:
ma tean, et mina olen õige.
- 19 Kes on see, kes vaidleks veel minuga?
Jah siis, siis ma vaikiksin ja kustuksin.
- XIII 20 Ah, kahte asja ära tee minuga,
siis Su palge eest ma end ei peida:
- 21 oma pihud mu pealt kõrvalda
ja oma jubedusega ära ehmata mind!
- 22 Siis hüüa, ja mina, ma vastan,
või ma rääkigu ja Sina andku vastust:
- 23 kui palju on mul süüd ja patutegusid?
Mu vastuhakk ja mu patt anna mulle teada!
- XIV 24 Mispärast oma palet peidad Sa
ja pead mind enda vaenlaseks?
- 25 Kas tahad lendlevat lehte hirmutada
ja kuivi õlekõrsi⁶⁵ jälitada,
- 26 et kirjutad mu vastu mõrudasti⁶⁶
ja maksad kätte noorepõlve süüteod
- 27 ja paned jalapakku mu jalad
ja jälgid kõiki mu radu,
mu jalge jälgi⁶⁷ kraabid?
- 28 Ja tema on nagu kantud 'riie',
nagu rõivas, mida söönud koi.
- XV 14,1 Inimene, sündinud naisest –
napid ta päevad ja küllastunud hirm –
- 2 nagu õis avaneb⁶⁸ ja kahtub,
ja ta põgeneb nagu vari ega jää seisma.
- 3 Jah, sellise peale siis avad oma silmad
ja tood 'ta' kohtusse endaga.
- 4 Oh et ometi puhtaim pääseks rüveda eest –
(aga) mitte ükski!

⁶⁵ Täpsemalt „kõrretüükaid“.

⁶⁶ Sõna-sõnalt „mõrusid asju“.

⁶⁷ Sõna-sõnalt „jalge juuri“.

⁶⁸ Sõna-sõnalt „väljub“.

- 5 Kui määratud on tema päevad,
kuude hulk Sinu poolest⁶⁹ –
ta ‘määra’ oled kinnitanud⁷⁰, ei ületa ta seda –,
- 6 vaata mööda temast ja ‘jätä’ ta,
et talle meeldiks ta päev nagu teenistujale!
- XVI
- 7 Jah, puulgi on lootus,
kui ta lõigatakse, siis uuesti puhkeb –
ja ta võsu ei jäta järele –:
- 8 kui jääb vanaks maa sees ta juur
ja põrmus sureb ta kännukönt,
- 9 vee lõhnast ta tärkab
ja ajab⁷¹ oksa otsekui võrse;
- 10 aga mehepoeg sureb ja nõrkeb
ja kustub inimene – kuhu ta jääb?
- XVII
- 11 Lahtub vesi merest
ja jõesäng⁷² taheneb ja kuivab;
- 12 ja mees heidab pikali ega tõuse,
kuni pole taevast, ei virgu nad⁷³
ega ärka oma unest.
- 13 Oh et ometi Šeolis varjaksid mind,
peidaksid mind kuni Su viha pöördumiseni,
paneksid mulle määra ja mõtleksid mulle.
- 14 Kui sureb mehepoeg, kas saab ta elada?
Kõik oma väeteenistuse päevad ootan,
kuni mind vabastatakse.
- 15 Sa hüüaksid ja mina, ma vastaksin Sulle –
oma käte tegu Sa ju igatsed!
- XVIII
- 16 Ja siis: mu samme loendaksid Sa,
ei peaks valvet Sa mu pattude üle;
- 17 kotti pitseeritud oleks mu vastuhakk
ja kinni kleebitud mu süü.
- XIX
- 18 Aga ometi: ‘küll’ mägigi ‘langeb’
ja kalju liigahtab oma asupaigast;
- 19 kivid, peenestatud veest,
uhub ta ‘hoovus’ maa põrmu;
ja inimese lootuse Sa kaotad.
- 20 Sa haarad ta igaveseks ja ta läheb,
muudad ta palge ja läkitad ta minema;
- 21 austatakse ta poegi, aga ta ei tea,
ja alandatakse, aga ta ei mõista seda;

⁶⁹ Sõna-sõnalt „kuude hulk Sinuga“.

⁷⁰ Sõna-sõnalt „teinud“.

⁷¹ Sõna-sõnalt „teeb“.

⁷² Sõna-sõnalt „jõgi“.

⁷³ Tõlge pole kindel, vt kommentaari.

22 ah, kuniks tal ihu, on see valudes,
ja kuniks tal hing, leinab see.

Eliifase teine kõne li 15

- 1 Siis vastas teemanlane Eliifas ja ütles:
- I
- 2 Kas tark vastab lõõtsuva teadmise⁷⁴
ja täidab idatuulega oma rinda,
3 kutsudes korrale sõnaga, millest pole kasu,
ja kõnega, millest ei tõuse tulu?
4 Kas sina, sa tahad murda kartust⁷⁵
ja võtta vähemaks hardust Eli ees?
5 Kui su süü tahab õpetust anda su suule
ja sa eelistad salakavalate keelt,
6 siis süüdistagu sind su suu ja mitte mina,
ja su huuled vastaku sulle!
- II
- 7 Kas esimese inimesena sündisid sa
ja enne künkaid tuhudest väljusid?
8 Kas Eloahi lähikonnas kuulasid
ja võtsid endale otse tarkust?
9 Mida sa tead, mida meie ei teaks,
mõistad, mis poleks juba meiega?
10 Nii hallpea kui eakas on meiega,
su isast kangemad päevadelt.
- III
- 11 Kas Eli lohutamistest on sulle vähe⁷⁶,
ja sõnast, mis õrn su vastu?
12 Mida nõuab⁷⁷ sinult su süda
ja miks pilguvad su silmad,
13 et pöörad Eli vastu oma vaimu
ja tood oma suust välja kõnet?
- IV
- 14 Kes on inimene, et ta oleks puhas,
ja et ta oleks õige, see naisest sündinu?
15 Näe, oma pühasidki Ta ei usalda,
ja taevaski pole puhas Ta silmis,
16 saati siis see, kes jäle ja rikutu,
mees, kes joob häbitust nagu vett.
- V
- 17 [...], kuulutan sulle, kuula mind,

⁷⁴ Sõna-sõnalt „tuule teadmisega“.

⁷⁵ S.t jumalakartust.

⁷⁶ Sõna-sõnalt „väiksemad sinust“.

⁷⁷ Sõna-sõnalt „võtab“.

- mida olen kaenud, seda tahan jutustada,
 18 mida targad teatavad
 ja mida nende isad pole varjanud –
 19 neile ainsana oli antud maa
 ja ükski võõras ei liikunud kesk neid.
- VI 20 Kõik jumalatu päevad on täis värinat⁷⁸
 ja nii hulk aastaid, mis säilitatud ‘temale’;
 21 vapustuse hääl on tal kõrvus,
 rahuajal tuleb turmaja ta kallale.
 22 Ta ei usu, et pöördub tagasi pimedast,
 ja määratud on ta mõõgale;
 23 ‘visatud on’ ta toiduks ‘kullile’
 ta teab, et kindel on ta ‘allakäik’,
 24 ‘pimeduse päev ehmatav’ teda,
 ‘äng ja rusutus haaravad’ teda,
 nagu kuningas on valmis kallalesööstuks.
- VII 25 Sest ta on sirutanud Eli vastu oma käe
 ja Šaddai vastu vägisi astunud;
 26 ta ruttas Ta vastu kangekaelselt⁷⁹,
 oma kilpide kühmud ees.
 27 Kuna ta kattis oma näo rasvaga
 ja pani võiet nimmele
 28 ja elas linnades, mis purustatud,
 majades, mis pole asustatud
 – mis on valmis kihunnikuiks –,
 29 ei saa ta rikkaks ega jää püsima ta vara
 ega sirutu maa kohale ‘ta vari’.
- VIII 30 Ei pääse ta pimedusest,
 tema võsu kuivatab leek
 ja ‘lendu ajab’ tuul ta ‘õie’.
 31 Ärgu ta uskugu ‘asjatut’ – ta eksib,
 sest asjatuks muutub ta vahetuskaup.
 32 ‘Ta väät kahtub’ enne oma aega⁸⁰
 ja tema võrse ei lehti;
 33 ta irrutab nagu viinapuu oma marja
 ja ta kukutab nagu õlipuu oma õiekese.
 34 Jah, alatute kogudus on viljatu
 ja tuli sööb äraostmise telgid,
 35 rasedad vaevast ja sünnitavad nurjatust
 ja nende kõht valmistab pettust.

⁷⁸ Sõna-sõnalt „kõik jumalatu päevad – tema on see, kes on tuhudes“.

⁷⁹ Tekstis tegelikult ainult „kaelaga“.

⁸⁰ Sõna-sõnalt „enne oma päeva“.

Iiobi neljas vastus Ii 16–17

16,1 Siis vastas Iiob ja ütles:

- I 2 Olen kuulnud sellesarnast juba palju –
 vaevalised lohutajad olete kõik:
 3 kas tuleb lõpp lõõtsuvatele sõnadele
 või mis torgib sind, et (muudkui) vastad?
 4 Ka mina, teie kombel tahan rääkida,
 kui oleks te hinged ometi mu hinge asemel.
- II Tahan hiilata ma teie kohal kõnega
 ja kõlmutada teie ees oma pead;
 5 tahan kinnitada teid oma suuga
 ja kaastunnet oma huultega [mitte] säästa.
 6 (Aga) kui tahan rääkida, ei säästa mind valu,
 ja tahan jätta – mis⁸¹ küll lahkub minust?
- III 7 Ah, nüüd väsitab Ta mind,
 ‘Ta tühjendab’ kogu mu lähikonna;
 8 tunnistajaks saab Ta ja tõuseb mu vastu,
 mu haledus mulle näkku vastab;
 9 Ta viha rebib ja vaenutseb mu vastu,
 kiristab mu vastu oma hambaid.
- IV Mu ahistaja[d] ‘vidutavad’ silmi mu vastu:
 10 nad ajavad pärani mu vastu oma suud,
 laimuga löövad mu lõualuud
 üheskoos mu vastu kuhjuvad;
 11 päästab valla El mind ‘häbitu ette’
 ja jumalatute kätte laseb mind kukkuda.
- V 12 Segamatult olin, aga Ta raputas mind
 ja haaras mu kõrist⁸² ning põrmustas mind;
 Ta tõstis mind omale sihtmärgiks
 13 [ja] ümbritses mind oma nooltega;
 Ta lõhestas mu neerud kaastundeta⁸³,
 kummutas maa peale mu sapipõie.
- VI 14 Ta murdis mind, murd murru peale,
 Ta ruttas mu vastu nagu vägilane;
 15 koti(riide) õmblesin oma naha peale
 ja pistsin põrmu oma sarve;
 16 mu pale muutus punaseks nutust
 ja mu särasilmile tuli surmavari.

⁸¹ Mõeldakse halba.

⁸² Sõna-sõnalt „kaelast“.

⁸³ Sõna-sõnalt „ja polnud tal kaastunnet“.

- 17 (Ehkki) polnud vägivalda mu peos
ja mu palve oli puhas.
- VII 18 Maa ärgu katku kinni mu verd
ja ärgu olgu kohta mu hädakisale!
- 19 Ka nüüd, ennäe, taevas on mu tunnistaja
ja mu tunnismees kõrgustes,
- 20 – mu ‘vahendaja’ on mu ‘sõber’,
Eloahi poole on unetult⁸⁴ mu silm –,
- 21 et ta otsustaks mehe ja Eloahi vahel
ning inimese ja ta sõbra ‘vahel’.
- VIII 22 Jah, aastaid on (juba) hulk, mis saabuvad,
ja rada mööda, tagasi pööramata, lähen;
- 17,1 mu vaim on purustatud ‘ühes minuga’,
‘jätud’ vaid hauad mulle.
- 2 Kas tõesti polegi osatamisi mu vastu? –
Aga nende tõrksusest on väsinud mu silm.
- IX 3 Anna nüüd ‘pant’ minu eest!
Kes on see, kes ‘kätt lööks’ minuga?
- 4 Et nende südant hoiad eemal arusaamisest,
seepärast ei tõsta Sa neid kõrgele.
- 5 Jagamist kuulutab ta sõpradele,
aga ta poegade silmad lõppevad.
- 6 Ja ‘Sa jätad’ mind ‘õpetuseks’ rahvastele
ja süljeks muutun kõigi ees⁸⁵;
- 7 ja kahvatuks jääb tusast mu silm
ja mu jäsemed nagu vari kõik.
- X 8 Jahmuvad ausad seepeale
ja süütu alatu pärast ärritub;
- 9 ja hoiab kinni õige oma teest
ja puhtaim kätelt on kindel edasi⁸⁶.
- 10 Aga ometi ‘te kõik’ pöördute tagasi – ja tulge nüüd –,
ega ma leia te hulgast tarka!
- 11 Mu päevad mööduvad ‘häbis’,
‘laiali kistakse’ mu südame soovid;
- 12 öö panid nad päevaks,
valgus oli lähemal pimedusest.
- XII 13 Kui ootan, et Šeol saaks mu koduks,
pimeduses sirutan end asemele,
- 14 hauaugule hüüan: „Oled mu isa!“
„Mu ema ja mu õde!“ tõugule,

⁸⁴ Tõlge pole kindel, vt kommentaari.

⁸⁵ Sõna-sõnalt „ja süljeks muutun palgete ette“.

⁸⁶ Sõna-sõnalt „jätkab kindelolemist“.

- 15 kus küll siis on minu lootus?
Ja mu 'õnn' – kes paneb seda tähele?
16 'Kas koos minuga' Šeoli see⁸⁷ laskub
või üheskoos alla põrmu läheme?

Bildadi teine kõne li 18

- 1 Siis vastas suhiit Bildad ja ütles:
- I
- 2 Kui kaua? Ikka ei tee 'sa lõppu' kõnele,
'mõista', et me seejärel räägiksime;
3 misjaoks peetakse meid nagu loomadeks⁸⁸,
oleme 'rumalad su' silmis,
4 kes rebid oma hinge vihas?
Kas sinu jaoks peab hüljatama maa
ja liikuma kalju oma asupaigast?
5 Ka jumalatute valgus kustus
ja ei säranud tema tule leek;
6 valgus pimenes ta telgis
ja ta lamp ta kohal kustus.
- II
- 7 Lühenesid ta vägevad sammud⁸⁹
ja teda 'pani komistama' ta enda nõu.
8 Sest ta sattunud võrku oma jalgega,
ja punutud lõksu ta kõndis;
9 haaras kinni ta kannast silmus,
'hoidis' kinni temast linnupael;
10 varjatud oli maa peal ta püünis
ja ta püüdelõks oli jalgteel;
11 ümberringi ehmatasid jubedused
ja nad jahtisid ta jalgasid.
- III
- 12 Ta jäi nälga oma 'vägevuses'
ja nuhtlus on kindel ta vääratusele;
13 'õgis haigus tema nahka',
õgis ta liikmeid Surma esmasündinu;
14 ta kisuti välja oma telgist, oma usaldusest,
ja lasti sammuda Jubeduste kuninga juurde;
15 'ei' elanud ta telgis 'miskit',⁹⁰
puistati ta eluasemele väävlit.
16 Tema all ta juured kuivasid
ja tema kohal kahtus ta oks.

⁸⁷ Mõeldakse lootust ja õnne eelmisest s-st.

⁸⁸ Tõlgitud *collectivum*'ina.

⁸⁹ Sõna-sõnalt „ta vägevuse sammud“.

⁹⁰ Kooloni täpne algtekst on teadmata, vt kommentaari.

- IV 17 Mõte temast kadus maa pealt
ja tal ei olnud nime tänava peal;
18 ta lükati valgusest pimedusse
ja ilmaringist kihutati minema;
19 ei ole võrset tal ega võsu ta rahva seas
ega pole pääsenut ta naabruses;
20 tema päevast jahmuvad läänepoolsed⁹¹
ja idapoolseid⁹² haarab judin.
21 Ah, need ongi häbitu elupaigad
ja see ongi asupaik, mida El ei tunne.

Iiobi viies vastus Ii 19

- 1 Siis vastas Iiob ja ütles:
- I 2 Kui kaua teete tuska mu hingele
ja muljute mind kõnega;
3 juba kümnendat korda hakkate vastu mulle,
ei ole tundnud häbi mind taga kiusates?
4 Jah tõega, olen siis eksinud,
ööbib minuga mu eksimus?
5 Kas tõega teete end suureks mu üle
ja kutsute korrale mind mu häbistuse pärast?
- II 6 Teadke siis, et Eloah painutab mind
ja Ta püüdepael on mu ümber;
7 näe, kisan: vägivald! ja ma ei saa vastust,
hüüan appi, aga õiguskorda polegi!
8 Mu rajale kuhjas Ta valli, et ma ei lahkuku,
ja mu jalgteedele pimeduse paneb Ta;
9 minu au võttis Ta mult seljast
ja eemaldas pärja mu peast.
- III 10 Ta lõhkus ümberringi, et läheksin⁹³,
ja rebis välja nagu puu mu lootuse;
11 siis 'huugas' mu peal Ta viha
ja Ta pidas mind oma ahistajaks⁹⁴.
12 Kõik tulid Ta malevad
ja rajasid mu vastu oma teed
ja püstitasid laagri ümber mu telgi.
- IV 13 Mu vennad 'hoidsid' minust kõrvale
ja mu tundjad⁹⁵, nemadki pöördusid must ära;

⁹¹ Sõna-sõnalt „tagapoolsed“.

⁹² Sõna-sõnalt „eespoolsed“.

⁹³ Ilmselt mõeldakse kadu.

⁹⁴ Täpsemalt „endale nagu oma ahistajateks“.

⁹⁵ S.t „mu tuttavad“.

- 14 jätsid mu lähedased ja mu tuttavad,
 |15 unustasid mind | mu maja külalised.
 Ja mu teenijad peavad mind võõraks,
 võõramaalaseks olen saanud nende silmis;
- 16 oma sulast kutsun, aga ta ei vasta,
 minu oma suuga pean teda anuma.
- V 17 Mu hingeõhk on võõras mu naisele
 ja ma haisen oma poegadelegi⁹⁶;
 18 ka poisikesed hülgavad mind,
 ma tõusen, aga nad räägivad mulle vastu.
 19 Jälestavad mind kõik lähikondsed⁹⁷
 ja keda armastasin, pöörasid mulle selja;
 20 'mu liha' külge kleepuvad mu liikmed
 ja 'paljastuvad' nahas mu hambad.
- VI 21 Andke armu, andke armu, teie, mu sõbrad,
 sest Eloahi käsi puutub minusse;
 22 mispärast jälitate mind nagu El
 ja mu lihast te ei küllastu?
 23 Oh, et ometi siis kirjutataks üles mu kõne,
 ometi tahvlisse et kraabitaks –
 24 raudse krihvliga ja 'tinapliatsiga',
 jäädavalt kaljusse raiutaks.
- VII 25 Aga mina, ma tean: mu lunastaja elab,
 ja viimsena põrmu peal seisab;
 26 ja pärast mu nahka, 'kooritud lihtsalt',
 veel oma lihast kaen ma Eloahit,
 27 'keda'⁹⁸ mina, ma kaen ise,
 ja mu silmad näevad ja mitte mõni võõras –
 lõppevad mu neerud mu sees⁹⁹.
- VIII 28 Jah, te ütlete: „Kuidas jälitame teda
 ja asja juure leiame 'temas'?“
 29 Põrkute tagasi mõõga eest,
 sest 'nad on' mõõga süüdlased,
 sestap teate, 'et on kohtunik'.

Soofari teine kõne li 20

1 Siis vastas naamanlane Soofar ja ütles:

⁹⁶ Sõna-sõnalt „mu ihu poegadele“.

⁹⁷ Sõna-sõnalt „lähemad mehed“.

⁹⁸ Kooloni algus pole kindel, vt kommentaari.

⁹⁹ Sõna-sõnalt „mu süles“.

- I
- 2 Sestap mu mõlgutused tagasi mu juures¹⁰⁰
ja sellepärast sunnib see mind takka.¹⁰¹
- 3 vastuhakkajat kasvatajat¹⁰² pean kuulama
ja lõõtsuv 'mõistja' vastab mulle.
- 4 Kas sa seda siis ei tea igiajast saati,
sestsaati, kui inimene pandi maale,
- 5 et jumalatu rõõm on üürike
ja alatu rõõmutsemist on hetkeks?
- II
- 6 Kui ka tõuseb taevani ta kõrkus
ja tema pea pilvi puutub,
- 7 siis nagu ta enda roe igaveseks hävib ta,
kes teda näinud, ütlevad: kuhu ta jääb?
- 8 Nagu unenägu hajub¹⁰³ ta ega ole leida
ja kihutatud on ta nagu öine nägemus.
- 9 Silm silmab teda, aga nii see ei jää¹⁰⁴,
ja ei enam pane tähele teda ta (oma) kodupaik.
- 10 Ta pojad peavad meeldima armetutele
ja ta käed tagasi andma ta rikkuse;
- 11 ta ihuliikmed täis küll noorusjõudu,
aga seegi peab temaga põrmu heitma.
- III
- 12 Kui maitseb magusalt ta suus kurjus,
varjab ta seda oma keele all,
- 13 hellitab seda ega hülga seda
ja hoiab seda tagasi kesk suulage,
- 14 siis toit ta sisikonnas moondub,
kobrasapiks ta sisemuses;
- 15 vara, mille neelanud, oksendab ta,
ta kõhust ajab tagasi selle El.
- 16 Kui kobrakihvti imeb ta välja,
suretab tema eefa keel;
- 17 ärgu nähku ta [õli]nõvasid,
mee- ja koorejasid!
- IV
- 18 Ta tagastab 'omandatu', ei neela (seda),
oma vahetatud 'varast' ei tunne lõbu ta;
- 19 sest katkus, hülgas armetud ta,
maja röövis, ega ehitanud seda üles.
- 20 Sest et 'muretust' ei tunne ta oma kõhus,
ei vabasta ta end ihaldatud asjade abil;
- 21 pole pääsemist ta söömahimust –
seepärast ei ole püsi ta õnnel.

¹⁰⁰ Sõna-sõnalt „paneivad pöörduma mind“.

¹⁰¹ Sõna-sõnalt „ja mu kiirustamise pärast minus“.

¹⁰² Sõna-sõnalt „mulle vastuhakkamise kasvatamist“.

¹⁰³ Sõna-sõnalt „lendab“.

¹⁰⁴ Sõna-sõnalt „aga see ei jätku“.

- V
- 22 Oma täissöönud külluses¹⁰⁵ on tal kitsas,
kõige vaeva käsi tuleb ta kallale.
- 23 Sündigu, kui ta oma kõhtu täidab,
Ta läkitagu ta peale oma vihahõõg
ja lasku sadada ta peale 'kuumalõõsk'!
- 24 Põgeneb ta raudrelvastuse eest,
lõikub tasse pronksist vibunool;
- 25 'viskoda' läbistab ta sisemuse¹⁰⁶
ja välguna ta sapipõide [läheb] –
ta peale jubedus.
- VI
- 26 Kõik pimedus on valmis 'talle',
teda sööb tuli, mida pole õhutatud,
'halvasti läheb' sel, mis pääsenud ta telki.
- 27 Paljastab taevas ta süü siis,
kui maa tõuseb ta vastu;
- 28 'tulvab'¹⁰⁷ paduvihm' ära ta maja,
valingud Ta viha päeval.
- 29 See ongi jumalatu inimese jagu Jumalalt
ja 'tõrksa mehe' pärisosa Elilt.

Iiobi kuues vastus Ii 21

- 1 Siis vastas Iiob ja ütles:
- I
- 2 Kuulake ometi mu kõnet
ja olgu see te lohutamiseks;
- 3 kannatage¹⁰⁸, kui nüüd mina räägin,
siis pärast mu rääkimist 'mõnitage'!
- 4 Kas mu mure on inimese jaoks?¹⁰⁹
Miks ei peaks olema ma ärritunud?¹¹⁰
- 5 Pöörduge mu poole ja 'jahmuge'
ning pange käsi suu peale!
- II
- 6 Aga kui ma mõtlen, siis ehmun,
ja haarab mu ihu judin:
- 7 miks jumalatud ellu jäävad,
vananevad, ka väekamaks saavad?
- 8 Nende järelkasv on kindel neil
ja nende sigitatu nende silme ees;
- 9 nende majad on rahus vappumisest

¹⁰⁵ Sõna-sõnalt „oma külluse täitumises“.

¹⁰⁶ Sõna-sõnalt „väljub ta sisemusest“.

¹⁰⁷ Sõna-sõnalt „veeretab“.

¹⁰⁸ Sõna-sõnalt „kandke mind“, täpne mõte pole kindel.

¹⁰⁹ Sõna-sõnalt „Kas mina – inimesele mu mure?“

¹¹⁰ Sõna-sõnalt „Ja misjaoks ei peaks olema lühike mu vaim?“

- ja Eloahi kepp ei tule nende peale.
- III 10 Ta¹¹¹ pull kargas ega määrinud ära,
sai maha ta lehm ega nurisünnitanud;
- 11 jooksutasid nagu lambaid nad oma poisikesi
ja oma lapsukesi lasid tantsida.
- 12 Nad kandsid 'käsitrummi ja kannelt'
ja rõõmutsesid flöödi häälest;
- 13 nad nautisid õnnes oma päevi
ja hetkega Šeoli nad 'ära viidi'.
- IV 14 Ehkki nad ütlesid Elile: „Eemaldu meist!
Polegi Su teede teadmine me rõõmuks!
- 15 Kes on Šaddai, et peaksime Teda teenima,
ja mis tulu on meil, et süübiksime Tasse?“
- 16 – Näe, ei ole nende kätes nende õnn,
jumalatute nõu jäägu minust eemale! –
- 17 Kui tihti jumalatute lamp kustub
ja tuleb nende peale nuhtlus,
– purustusi jaotab Ta oma vihas –;
- 18 muutuvad nad nagu kõrteks puhangus
ja nagu aganaks, mille varastab tuulispea?
- V 19 Eloah säilitab ta poegadele ta nurjatuse.
Tasuma peab Ta talle, et ta tunneks;
- 20 nägema peavad ta silmad ta oma kõdu
ja Šaddai mürgist peab ta jooma!
- 21 Sest mis peaks olema meeldivat ta oma majas,
kui ta kuude hulk on lühidaks mõõdetud?
- 22 Kas Elile õpetatakse teadmist,
Talle, kes kõrgemategi üle kohut mõistab?
- VI 23 Üks sureb otse oma täies jõus,
täiesti 'muretult' ja segamatult;
- 24 ta 'reied' on 'rasvast' täis
ja ta liikmete üdi on toidetud¹¹².
- 25 Aga teine sureb kibeda hingega
ega ole ta nautinud õnne¹¹³ –
- 26 kõik nad põrmus heidavad pikali
ja tõugud katavad¹¹⁴ mõlemat.
- VII 27 Näe, ma tean teie arupidamisi,
ja kaalutledes mu vastu 'mõlgutate'¹¹⁵,

¹¹¹ S.t jumalatu oma.

¹¹² Sõna-sõnalt „joodetud“.

¹¹³ Sõna-sõnalt „söönud õnne“.

¹¹⁴ *Collectivum* lubab tõlkida mitmusesse.

¹¹⁵ Sõna-sõnalt „kaalutlusi mu vastu mõlgutate“.

- 28 sest ütlete: „Kus on noobli maja
ja kus on jumalatute elupaigad, telgid?“
- 29 Kas pole te siis küsinud teel liikujailt
või nende märke uudistanud,
- 30 et nuhtluse ‘päeval’ säästetakse teda¹¹⁶ kurjast,
raevu ‘päeval’ ‘päästetakse’.
- VIII
- 31 Kes kuulutab talle otsesõnu¹¹⁷ ta teed
ja just talle, kes on teinud, tasub kätte?¹¹⁸
- 32 Aga tema¹¹⁹, haudadesse ta viiakse
ja hauakünkal peetakse vahti.
- 33 Magusad on talle koopa mättad
ja ta järel kõik inimesed liiguvad,
ja ta ees lugematu hulk.
- 34 Ja kuidas tahate mind lohutada tühiselt¹²⁰?
Ja millega vastate, sellest jääb truudusetus.

Eliifase kolmas kõne li 22

- 1 Siis vastas teemanlane Eliifas ja ütles:
- I
- 2 Kas mehepoeg saab Elile kasu tuua?
Jah, vaid endale toob kasu arusaaja.
- 3 Kas Šaddaile meeldib, kui oled õige,
või on tulu, kui täiuslikud on su teed?
- 4 Kas su kartuse¹²¹ pärast kutsub Ta korrale,
läheb sinuga ehk kohtusse;
- 5 kas pole su kurjus suur
ja polegi lõppu su süül?
- II
- 6 Sest panti võtsid oma vendadelt asjata
ja paljaste rõivaid võtsid seljast;
- 7 ei vett andnud sa vaevatule juua
ja näljasest hoidsid eemal toitu;
- 8 – jah, vägev mees¹²², temal on maad,
ja kes tõstab palet, tema elab seal –;
- 9 leski lasid minna annita
ja orbude käsivarsi ‘murdsid sa’.
- III
- 10 Seepärast on su ümber silmused
ja ehmatavad sind järsku vabin;

¹¹⁶ S.t jumalatut.

¹¹⁷ Sõna-sõnalt „otse näkku“.

¹¹⁸ Sõna-sõnalt „ja tema on teinud, kes tasub kätte talle?“

¹¹⁹ S.t jumalatu.

¹²⁰ Sõna-sõnalt „hõnguga“.

¹²¹ S.t jumalakartuse.

¹²² Sõna-sõnalt „käsivarre mees“.

- 11 'valgus' on 'pimenenud', sa ei näe,
ja veevaling katab sind.
- 12 Kas pole Eloah taevakõrguses?
Ja vaata tähtede tippe – kui kõrgel nad!
- 13 Sest sa ütlesid: „Mida teab El,
kas mäsu tagant saab Ta kohut mõista?”
- 14 Pilved peidavad Teda ja Ta ei näe,
ja taevakaarel Ta kõnnib.“
- IV
- 15 Kas ammu-tuntud¹²³ rada tahad järgida,
'jalatäisi', mida astuvad nurjatud mehed,
- 16 need, keda krahmati enneaegselt¹²⁴,
kelle aluse peale valati jõgi?
- 17 Need, kes ütlevad Elile: „Eemaldu meist!
Ja mida saab Šaddai teha 'meile'?”
- 18 Ja Tema, Ta täitis nende majad õnnega,
aga jumalatute nõu jääb kõrvale minust!
- 19 Nägid õiged, siis nad 'rõõmutsesid',
ja süütu võttis mõnitada teda:
- 20 „Kas tõesti pole kõrvaldatud 'nende omand'
ja nende jäägi söönud tuli?”
- V
- 21 Lepi nüüd Temaga ja pea rahu,
nende¹²⁵ abil 'tuleb tagasi' sulle õnn:
- 22 võta nüüd vastu Ta suust juhised
ja pane Ta ütlused oma südamesse!
- 23 Kui pöördud Šaddai poole, 'alandud',
kõrvaldad häbituse oma telgist,
- 24 – ja aseta põrmu oma kullamaak
ja ojaäärsele kaljule oofiri kuld,
- 25 siis saab Šaddai su kullamaagiks¹²⁶,
ja kumavaks hõbedaks su jaoks! –
- 26 küll siis Šaddai on su kosutuseks
ja sa tõstad Eloahi poole oma palge.
- VI
- 27 Palvetad sa Ta poole, kuuleb Ta sind
ja oma töötused sa täidad;
- 28 mille vahel valid, saab sulle teoks¹²⁷,
ja su teede üle särab valgus.
- 29 Sest 'Eloah madaldab kõrkust',
aga silmade langetaja¹²⁸ Ta päästab;
- 30 Ta ju vabastab süütu 'mehe'

¹²³ Sõna-sõnalt „igaviku“.

¹²⁴ Sõna-sõnalt „ja pole (veel) aeg“.

¹²⁵ S.t järgnevalt nimetatud tegevuste.

¹²⁶ Sõna-sõnalt mitmuses.

¹²⁷ Sõna-sõnalt „millise ütluse valid, see tõuseb sulle“.

¹²⁸ S.t alandlik.

ja ta vabaneb 'oma' pihkude siivsuses¹²⁹.

Iiobi kaheksas kõne li 23–24

23,1 Siis vastas Iiob ja ütles:

- I
- 2 Ka täna on tõrges mu mure,
'Ta' käsi on raskelt mu oigel;
- 3 oh et ometi teaksin, kuis Teda leida,
jõuaksin Tema asukohta!
- 4 Tahan korraldada Ta ees kohtuasja
ja oma suu täita korralekutsumisega;
- 5 tahan teada kõnet, millega Ta vastab,¹³⁰
ja mõista, mida ütleb Ta mulle!
- II
- 6 Kas Ta suure jõuga vaidleb siis mu vastu?
Ei! Ah Tema, Ta peaks mind mikski!
- 7 Seal saaks ausalt väidelda Temaga
ja saan igaveseks maha 'kohtuasjaga'!¹³¹
- 8 Näe, lähen ettepoole, aga pole Teda,
ja tahapoole, aga ei mõista leida Teda;
- 9 vasakult 'ma otsin', aga ei ma 'kae',
'põikan' paremale, aga ei ma näe.
- 10 Jah, siis Ta teab teed, mis mu oma,
proovib Ta mind järele, väljun nagu kuld.
- 11 Ta jalatäisi haarasid mu jalad,
Ta teed järgisin ega kiskunud kõrvale;
- 12 Ta huulte käsku 'ei' kõrvaldanud ma,
'oma sees'¹³² säilitasin Ta suu ütlused.
- III
- 13 Aga Tema – on Ta 'valinud', kes pööraks Teda?
Ja on Ta hing soovinud, siis Ta teebki seda.
- 14 Sest Ta täidab mulle määratu¹³³
ja nagu need (asjad) on paljud Temaga.
- 15 Seepärast Tema ees pean ehmuma,
märkan Teda, siis vappun Temast.
- 16 Ja El on teinud mu südame araks
ja Šaddai on ehmatanud mind.
- 17 Jah, ei vaiki ma enne pimedust
ega 'Tema' ees, keda katab pilkasus.
- IV
- 24,1 Misjaoks Šaddaist 'on' varjatud ajad,
ja kes Teda tunnevad, ei kae Ta päevi?

¹²⁹ Sõna-sõnalt „ja ta vabastatakse oma pihkude siivsuse pärast“.

¹³⁰ Sõna-sõnalt „tahan teada saada sõnu, millega ta vastab mulle“.

¹³¹ S.t võidan kohtus lõplikult.

¹³² Sõna-sõnalt „mu süles“.

¹³³ Sõna-sõnalt „mu määra“.

- 2 [Jumalatud] nihutavad piire,
nad karja röövivad ja karjatavad;
- 3 orvu eesli ajavaad nad ära,
nad võtavad panti lese pulli;
- 4 lükkavad kõrvale vaesed teelt,
kõik ühes maa viletsad peituvad.
- V
- 5 Näe, metseeslitena kõrbes
väljuvad nad oma tööle;
nad otsivad 'kõnnumaal' saaki
'toiduseks' poistele.
- 6 Väljal omale sööta nad lõikavad
ja jumalatu viinamäge rüüstavad;
- 7 alasti nad ööbivad, ilma rõivasteta,
ja pole katet neil jahedas;
- 8 mägede äiksevihmas nad nõretavad
ja varjupaigata nad embavad kaljuseina.
- VI
- 9 Nad röövivad emarinnalt orvu
ja viletsa¹³⁴ 'imiku' võtavad panti.
- 10 Alasti kõnnivad nad, ilma rõivasteta,
ja näljastena kannavad viljapead;
- 11 oma müüride vahel veedavad päeva,
veinipresse tallavad, aga on janus.
- VII
- 12 Linnas¹³⁵ 'surejad', need soiguvad,
ja läbipistetu hing hüüab appi,
aga Eloah ei võta kuulda 'palvet';
- 13 nemad on valguse vastaste seas,
ei tunne nad ära Tema teid
ega istu nad Ta jalgteedel.
- 14 Veel valges tõuseb mõrvar,
ta tapab viletsa ja vaese,
ja öösel saab ta kui vargaks;
- 15 ja abielurikkuja silm valvab agu,
öeldes: „Ei pane mind tähele silm,“
ja katte näole asetab ta;
- 16 murrab sisse ta pimedas majadesse,
päeval lukustab end sisse;
ei tea nad valgust.
- VIII
- 17 Jah, nii on kõigiga: hommik on talle surmavari,
sest tunneb ta ära surmavarju jubeduse.
- 18 'Pisukesed on nad päeval',
neetud olgu nende jagu maa peal,
ärgu pöördugu ta viinamäe teele!

¹³⁴ S.t viletsa inimese oma.

¹³⁵ Sõna-sõnalt „linnast“.

- 19 Kuivus, ka palavus 'röövivad vett'
[ja] Šeoli 'vird' patustanuid.
- 20 Unustatakse ta üsa, magus talle tõuk (?),
(...?) enam ei meenutata,
ja häbitus murtakse nagu puu.
- IX
- 21 Karjatab Ta viljatut, kes ei sünnita,
ja leske, kellele head ei tehta;
- 22 ja hukutab Ta võimsaid oma jõuga,
tõuseb, aga ei jää kindlaks nende elu;
- 23 Ta andku talle kindlust, et tal oleks tugi,
ja Ta silmad olgu ta tee peal.
- 24 Tõstavad nad end natuke, siis 'neid' pole,
ja nad madaldatakse, nagu 'saak' kuivetub,
ja nagu viljapea nad kahtuvad.
- 25 Ja kas pole siis? Kes teeks mind valetajaks
ja tunnistaks tühjaks¹³⁶ minu kõne?

Bildadi kolmas kõne Ii 25

- 1 Siis vastas suhiit Bildad ja ütles:
- 2 Valitsemine ja vabin on Temaga,
kes teeb rahu oma kõrgustes.
- 3 Kas saab loendada Ta malevaid?¹³⁷
Ja kellele kõik ei tõuse Ta valgus?
- 4 Ja kuidas saab inimene olla õige Eli ees,
ja kuidas puhas, see naisest sündinu?
- 5 Näe, kuugi – sel ei lase Ta kumendada –,
ja tähedki pole puhtad Ta silmis,
- 6 saati siis inimene, see tõuk,
ja inimesepoeg, see ussike.

Iiobi üheksas kõne Ii 26

- 26,1 Siis vastas Iiob ja ütles:
- I
- 2 Kuidas aitasid seda, kel pole jõudu,
päästsid käsivarre, mis tugevusega?
- 3 Kuidas andsid nõu sel, kel pole tarkust,
ja mõistust hulganisti jagasid¹³⁸?
- 4 'Kellele' kuulutasid siis kõnet
ja kelle hingus on väljunud Sinust?

¹³⁶ Sõna-sõnalt „paneks mittemiskiks“.

¹³⁷ Sõna-sõnalt „kas ta malevatel on arvu?“

¹³⁸ Sõna-sõnalt „andsid teada“.

- II
- 5 Surmavaimud on valudes¹³⁹
vete ja nende elanike all;
- 6 paljas on Šeol Tema ees
ja pole katet kadupaigal.
- 7 Tõmbab Ta põhjakaare tühermaale,
riputab maa mittemiski kohale;
- 8 mähib Ta vee oma pilvedesse,
aga ei lõhestu pilveudu selle all;
- 9 katab Ta trooni esise,
sirutab Ta peale oma pilveudu.
- III
- 10 'Kraabib' Ta 'kaare' vee palgele,
kuni valguse ja pimeduse piirini;
- 11 taevased sambad vaaruvad
ja on hämmastunud Ta tõrelusest.
- 12 Oma jõuga rahustas Ta mere
ja oma mõistusega lõi Ta Rahabit;
- 13 Tema puhangust sai taevas läikivpuhtaks,
pistis läbi Ta käsi põgeneja mao.
- 14 Näe, need on Ta teede ääred!
Aga mis sosinat¹⁴⁰ kuuleme Temast?
Ja vägev mürin¹⁴¹ – kes mõistaks seda?

Iiobi kümnes kõne Ii 27–28

27,1 Siis jätkas Iiob õpetamist¹⁴² ja ütles:

- I
- 2 Elav El, kes eemaldas mu õiguse,
ja Šaddai, kes kibestas mu hinge:
- 3 nii kaua, kui¹⁴³ hingus on minus
ja Eloahi vaim mu ninas,
- 4 ärgu rääkigu mu huuled häbitust
ja mu keel ärgu kõmistagu valskust!
- 5 Kaugel olgu minust, et annan õiguse teile,
kuni kustun, ei eemalda ma oma täiuslikkust endast!
- 6 Oma õigusest hoian kinni ja ei jäta seda rahule,
ei häbista mu süda (ühtegi) mu päevadest.
- II
- 7 Mingu nagu jumalatul mu vaenlasel
ja mu vastu tõusjal nagu häbitul.
- 8 Sest mis on alatu lootus, et Ta selle lõpetab,
et tõmbab välja Eloah tema hinge?

¹³⁹ Sõna-sõnalt sama, mida mujal on tõlgitud „tuhudeks“.

¹⁴⁰ Sõna-sõnalt „sõna sosinat“ või „sosinal sõna“.

¹⁴¹ 39,25 tähendab sama sõna „sõjakisa“.

¹⁴² Sõna-sõnalt „oma õpetuse tõstmist“.

¹⁴³ Sõna-sõnalt „kogu kestus“.

- 9 Kas tema kisa siis kuuleb El,
kui tuleb ta peale kitsikus?
- 10 Kas on tal siis Šaddaist kosutust,
hüüab ta Eloahit kogu aja?
- III 11 Tahan juhendada teid Eli väe asjas¹⁴⁴;
kuidas on Šaddaiga – ei taha varjata.
- 12 Näe teie, kõik te kaete neid,
ja miks siis ajate tühist juttu?
- 13 See on jumalatu inimese jagu ‘Elilt’
ja isevalitsejate pärisosa Šaddailt, võtmiseks¹⁴⁵:
- 14 kui saavad ta pojad suureks – mõõgale!
ja ta sigitatud ei küllastu toidusest;
- 15 ta pääsenud viib surm hauda
ja ta lesed ei saa neid taga nutta.
- IV 16 Kui kuhjab ta nagu tolmu hõbedat
ja nagu savi hangib¹⁴⁶ endale rõivastust,
- 17 kui hangib, siis õige rõivastub
ja hõbe saab süütule jaoks.
- 18 On ta ehitanud nagu koi oma maja
ja nagu lehtonni teinud vahipidaja,
- 19 rikkana heidab ta pikali, siis ei ‘jätku’ ta,
oma silmad avab, aga pole teda.
- V 20 Jõudnud olid temani nagu vesi¹⁴⁷ jubedused,
öösel röövinud tuulispea tema;
- 21 tõstnud teda idatuul – läinud ta oli –
ja marutanud ta oma kodupaigast.
- 22 Siis viskus ta peale, ilma kaastundeta,
Ta käest ta kiirustades põgenes –
- 23 Ta plaksutas talle ‘oma’ pihke
ja vilistas ta minema oma kodupaigast.
- VI 28,1 Jah, on hõbedale leiukoht
ja asupaik kullale, mida pestakse;
- 2 rauda tolmust võetakse
ja kivi ‘valatakse’ pronksiks.
- 3 Lõpu teeb ta pimedusele,
ja kõige piiri just tema see uurib,
– see on: pilkasuse ja surmavarju kive –;
- 4 murdnud on ‘käike’ võõras ‘rahvas’,
mis on unustatud jalgadest –,
ripuvad, inimesest (lahus) kõlguvad.

¹⁴⁴ Sõna-sõnalt „Eli käe kohta“.

¹⁴⁵ Sõna-sõnalt „mille nad võtavad“.

¹⁴⁶ Sõna-sõnalt „kindlustab“.

¹⁴⁷ Tuleb mõista uputusena.

- VII 5 Maa! – sellest väljub toidus –,
ja seda allpool pööratakse otsekui tules;
- 6 safiiri asupaik on ta kivid
ja kullatolm on ta juures.
- 7 Jalgteed ei tea röövlind
ega ole silmanud kulli silm;
- 8 pole trampinud suurulukid,
pole sammunud selle peal lõvikutsikas.
- VIII 9 Rahnu järele sirutas ta oma käe,
pööras ümber juurest saati mäed;
- 10 kaljudesse kanalid lõhestas
ja kõike väarikat nägi ta silm;
- 11 jõgede 'allikad' tõkestas ta
ja varjatu tõi välja valgesse.
- IX 12 Aga tarkus – kust küll teda leida?
Ja kus on küll mõistuse asupaik?
- 13 Ei tea inimene ta 'teed'
ega leidu teda elavate maal;
- 14 ürgvesi ütles: „Ei ole minus teda,“
ja meri ütles: „Pole ta minuga!“
- X 15 Ei anta 'puhast kulda' tema asemele
ega kaaluta hõbedat ta hinnaks;
- 16 ei maksta oofiri kullaga,
väarika karneooli ega safiiriga.
- 17 Ei võrrelda teda kulla ega sulaklaasiga
ega temaga vahetata¹⁴⁸ kuldnõusid;
- 18 korallile ja mäekristallile ei mõelda
ja tarkust täis kott¹⁴⁹ (on parem) korallpärlitest;
- 19 ei võrrelda teda Kuuši krüsoliidiga,
puhtaima kullaga ta eest ei maksta.
- XI 20 Aga tarkus – kust ta küll tuleb?
Ja kus on küll mõistuse asupaik?
- 21 Varjatud on ta kõige elava silme eest
ja taeva lindude eest peidetud;
- 22 kadupaik ja surm ütlesid:
„Me kõrvad on kuulnud kuuldust tast!“
- XII 23 Jumal mõistab ta teed
ja Tema, Ta teab ta asupaika,
- 24 – sest Tema, maa ärtele heidab Ta pilgu,
kõike taeva all Ta näeb –,

¹⁴⁸ Sõna-sõnalt „tema vahetus“.

¹⁴⁹ Sõna-sõnalt „tarkuse kott“.

- 25 kui Ta andis tuulele kaalu
ja veele määras mõõdu.
- 26 Kui Ta tegi vihmale määra
ja tee müristavale äiksepilvele,
- 27 siis Ta nägi teda ja loendas teda,
kindlustas teda ja ka uuris teda.
- 28 Siis Ta ütles inimesele:
„Näe, Issanda kartus – see on tarkus,
ja eemaldumine kurjast on mõistus.“

Iiobi lõpukõne Ii 29–31

29,1 Siis jätkas Iiob õpetamist¹⁵⁰ ja ütles:

- I
- 2 Oh et oleksin nagu eelnenud kuudel,
nagu päevil, mil Eloah mind valvas;
- 3 kui Ta lasi helkida oma lambil mu peale,
Ta valguses läksin läbi pimeduse;
- 4 nõnda nagu olin oma nooruspäevil,
kui Eloah 'kaitses' mu telki¹⁵¹;
- 5 siis veel, kui Šaddai oli minuga,
ümbritsesid mind mu poisid;
- 6 kui mu sammud pesid end 'kooses'
ja mu juures kaljul valati välja õli nõvadesse¹⁵².
- II
- 7 Kui ma väljusin linna väravasse,
väljakule seadsin end istuma¹⁵³;
- 8 nägid mind poisid ja peitsid end
ja eakad tõusid püsti, seisma jäid.
- 9 Ülemused säästsid kõnet
ja pihu asetaskid oma suule;
- 10 eestseisjad häält hoidsid tagasi¹⁵⁴
ja keel neil kleepus suulakke.
- 11 Sest kõrv, mis kuulis, pidas mind õndsaks,
ja silm, mis mind nägi, oli mu tunnistajaks.
- III
- 12 Jah, vabastasin viletsa, kes appi hüüdis,
ja orvu, kellel polnud aitajat;
- 13 abivajaja kiitus tuli minu peale
ja lesknaise südame tegin rõõmsaks.
- 14 Õigusega rõivastusin ja see oli rõivaks,
nagu kuub ja pearätik oli mulle õiguskord;

¹⁵⁰ Sõna-sõnalt „oma õpetuse tõstmist“.

¹⁵¹ Sõna-sõnalt „sulges' mu telgi kohal“.

¹⁵² Sõna-sõnalt „õlijõgesid“, vrd 20,17.

¹⁵³ Sõna-sõnalt „seadsin oma istumispäiga“.

¹⁵⁴ Sõna-sõnalt „eestseisjate hääl peitis end“.

- 15 mõlemaks silmaks olin pimedale
ja jalgadeks lonkajale olin ma;
16 isaks olin mina vaestele
ja tundmatu riiuasja katsusin läbi.
- IV
- 17 Ja murdsin ma häbitu lõualuud
ja ta hammaste vahelt 'rebisin' saagi.
18 Ja ütlesin: koos oma pesaga kustun
ja nagu liiva (?) rohkendan päevi;
19 oma juure sirutasin¹⁵⁵ vee suunas
ja kaste võttis ööbida mu oksal;
20 mu au oli ikka uena mu juures
ja mu vibu mu käes saatis nooli.
- V
- 21 Mind nad kuulasid ja ootasid
ja olid vaiksed mu nõuande ees;
22 pärast mu sõna keegi ei rääkinud¹⁵⁶
ja nende peale tilkus mu kõne;
23 ja nad ootasid mind nagu vihma
ja ajasid pärani suud kevadvihmale.
24 Naeratasin ma neile, ei uskunud nad,
ja mu palge valguses ei kurvastanud nad¹⁵⁷;
25 ma valisin neile tee ja istusin juhina
ja asusin nagu kuningas kesk malevat –
nõnda nagu lohutaks leinajaid.
- VI
- 30,1 Aga nüüd, nad naeravad mu üle,
need nooremad minust päevadelt;
need, kelle isasidki ma põlgasin ära,
seltsimaks mu lambakoortega.
2 Ka nende käte jõud – milleks mulle see? –
nende küps iga on kadunud.¹⁵⁸
3 Puuduses ja viljatus näljahädas
närivad nad kuivamaa [juurikaid] –
kõnnu ja kõnnumaa 'inimene';
4 lõikavad soolarohtu põõsa juures
ja reetami juuri enda 'soojendamiseks'.
- VI
- 5 Kogukonnast kihutatakse nad minema,
rõkatatakse nende nagu varga peale,
6 et ojade nõlval nad elaks,
maaaukudes¹⁵⁹ ja kaljurinnakutel;
7 põõsaste vahel nad kisavad,

¹⁵⁵ Sõna-sõnalt „avasin“.

¹⁵⁶ Sõna-sõnalt „jätkanud“.

¹⁵⁷ Sõna-sõnalt „ei lasknud nad langeda“, vt kommentaari.

¹⁵⁸ Sõna-sõnalt „neil on kadunud küps iga“.

¹⁵⁹ Sõna-sõnalt „põrnuurgudes“.

- seaherne all kogunevad kokku;
- 8 rumala pojad, lausa nimetud,
piitsutatakse maalt minema.
- VII 9 Aga nüüd, olen lauluks neile
ja muutunud neile kõneks;
- 10 jälestavad mind, hoiavad must kõrvale
ja mu palgel ei säästa nad sülg¹⁶⁰.
- 11 Sest mu vibunööri sidus Ta lahti ega vastanud,
ja tara mu eest lasid nad eemaldada.
- VIII 12 'Mu vastu' sigitatu (?) 'tõusis',
ja nad rajasid mu vastu oma rajad, mis nuhtluseks¹⁶¹;
- 13 nad lõhkusid mu jalgtee mu hukatuseks,
nad said tulu, ilma et oleks 'tagasi hoitud'¹⁶²;
- 14 nagu ulatuslik murd saabusid nad,
hävinguna¹⁶³ tulvasid nad sisse;
- 15 pöördusid mu vastu jubedused,
'hajus' nagu puhang mu õilsus
ja nagu pilv möödus mu abi.
- IX 16 Aga nüüd, mul välja kummutatud hing,
minust haaranud viletsuse päevad;
- 17 öösel puuritakse mu luid mu seest,
ja mis mind närib, ei heida puhkama.
- 18 Suure jõuga 'krahmab' Ta mu rõivad,
nagu mu rüü kaelus¹⁶⁴ Ta kägistab mind;
- 19 Ta on mind vajutanud paika nagu savi
ning ma sarnanen põrmule ja tolmule.
- X 20 Hüüan Sind appi, aga Sa ei vasta mulle,
seisan siin, aga Sa [ei] märka mind;
- 21 Sa pöördud hulljulgena mu poole,
oma võimuka käega vaenutsed mu vastu.
- 22 Sa tõstad puhanguga, lased mind raputada¹⁶⁵,
ja pööritad mind Sa 'mürinal';
- 23 jah, ma tean: surma pöörad Sa mind,
ja majja, millesse kõik elav koguneb.
- XI 24 Ah, see, 'kes juba vajub', ei sirutagi kätt,
või kui osaks allakäik, 'ei hüüagi appi'?
- 25 Kas ei nutnudki nende pärast, kel näguripäevad,
olnud kurb mu hing vaese pärast?

¹⁶⁰ S.t sülitavad näkku.

¹⁶¹ Sõna-sõnalt „oma nuhtluse rajad“.

¹⁶² Sõna-sõnalt „et ükski oleks olnud enda säästja“.

¹⁶³ Sõna-sõnalt „hävingu alt“.

¹⁶⁴ Sõna-sõnalt „suu“.

¹⁶⁵ Sõna-sõnalt „ratsutada“.

- 26 Sest head ma igatsesin, aga tuli kuri,
ja ootasin valgust, aga tuli pilkasus;
- 27 mu sisikond pulbitses ega jäänud vaiki,
mind kohtasid viletsuse päevad.
- XII 28 Leinates¹⁶⁶ kõndisin, ilma 'lohutusetä',
tõusin koguduses, appi hüüdsin;
- 29 vennaks olin ma šaakalile
ja sõbraks jaanalinnu poegadele;
- 30 mu nahk tõmbus mustaks mu peal
ja mu luud huugasid tulikuivalt;
- 31 siis muutus mu kannel leinaks
ja mu vilepill taganutjate hääleks.
- XIII 31,1 Lepingu tegin oma silmadega:
ja miks pidanuksid märkama neidist?
- 2 Ja mis oleks Eloahi jagu ülevalt
ja Šaddai osa kõrgusest:
- 3 kas poleks see nuhtlus häbitule
ja ebaõnn nurjatusetegijale?
- XIV 4 Kas pole Tema see, kes näeb mu teid
ja kõiki mu samme loendab?
- 5 Kui olen kõndinud koos asjatusega
ja on kiirustanud pettus mu jalga,
- 6 kaalugu mind õiguse kaaludega
ja teadku Eloah mu täiuslikkust!
- XV 7 Kui mu jalatäied on kandnud kõrvale teelt
ja mu silmade järel on käinud mu süda
ja mu pihkudesse kleepunud viga,
- 8 külvaku ma, aga mõni teine söögu
ja mu sigitatu juuritagu välja!
- 9 Kui mõistmatu olen olnud¹⁶⁷ naise pärast
ja oma sõbra ukse taga olen varitsenud,
- 10 jahvatagu mõnele teisele mu naine
ja ta kohale nõtkugu mõned teised!
- 11 Jah, see oleks häbitegu
ja 'kuriteo' süü;
- 12 jah, see oleks tuli, mis kadupaigani õgib,
ja kogu mu omandatu juuriks välja.
- XVI 13 Kui olen ära põlanud oma sulase õiguse –
'ja teenija' –, kui neil oli riid mu vastu,
- 14 siis mida ma teeksin, kui tõuseks El,

¹⁶⁶ Sõna-sõnalt „tuhmudes“.

¹⁶⁷ Sõna-sõnalt „on olnud mu süda“.

- ja kui Ta nuhtleks, mida vastaksin Talle?
- 15 Kas pole Ta mõlemaid emaihus teinud,¹⁶⁸
ühes samas üsas valmistanud 'meid'?
- 16 Kui olen hoidnud armetuid meeldivast
ja lesknaise silmad sulgenud¹⁶⁹,
- 17 ja õginud oma palakest omaette,
ilma et söönuks sellest orb,
- 18 – jah, noorest saati kasvatasin 'teda' nagu isa
ja minu emaihus saati juhtisin 'teda' –,
- XVII
- 19 kui olen näinud ekslejat, kel polnud rõivaid,
ja vaest, kel polnud katet,
- 20 kui ei kiitnud mind ta puusad
ja mu jäära villaga soojendanud end,
- 21 kui viibutasin orvu suunas oma kätt,
siis kui ootasin¹⁷⁰ väravas abi endale,
- 22 mu õlg mu turjalt langegu
ja mu käsivars õlast¹⁷¹ murdugu!
- 23 Jah, vabisegu ma¹⁷² Eli nuhtlusest
ja tõuseb Ta, ei suuda ma enam.
- XVIII
- 24 Kui olen pannud kullale oma lootuse
ja puhtale kullale öelnud: „Mu usaldus“,
- 25 kui olen rõõmutsenud, et suur on mu vara
ja et kangesti on kogunud mu käsi¹⁷³,
- 26 kui olen vaadanud valgust, selle helkides,
ja kuud, mis väärikalt rändab,
- 27 et oleks mõistmatu salajas mu süda
ja suudleks mu käsi mu suud,
- 28 – ka see oleks kuriteo süü,
sest ma oleks salanud Eli üleval –,
- XIX
- 29 kui olen rõõmutsenud oma vihkaja allakäigu üle
ja olen 'rõkatanud', kui ta leidis kurja,
- 30 ja pole lubanud¹⁷⁴ ma patustada oma suulael,
et küsida needusega tema¹⁷⁵ hinge,
- 31 kui ei ütelnud mu telgi kaaslased¹⁷⁶:
„Kes küll ta lihast pole küllastunud?“
- 32 tänaval pole pidanud ööbima külaline,
'rändajale' olen avanud oma ukse,

¹⁶⁸ Sõna-sõnalt „kas pole see, kes mind emaihus teinud, teinud ka tema“.

¹⁶⁹ Sõna-sõnalt „lõpetanud“.

¹⁷⁰ Sõna-sõnalt „vaatasin“.

¹⁷¹ Sõna-sõnalt „õlavarreluust“.

¹⁷² Sõna-sõnalt „vabin mulle“.

¹⁷³ Sõna-sõnalt „et vägev see, mille leidnud mu käsi“.

¹⁷⁴ Sõna-sõnalt „andnud“.

¹⁷⁵ S.t vihkaja.

¹⁷⁶ Sõna-sõnalt „mehed“.

- 33 kui olen peitnud inimese 'ees' oma vastuhakku,
et varjata rinnataskus oma süüd,
- 34 – sest olin hirmunud suurest melust
ja hõimude põlastust pelgasin –,
siis oleksin vaikinud, ei väljunuks uksest.
- XX 35 Oh et ometi oleks mul keegi, kes kuulaks mind!
Näe, mu tunnusmärk! Šaddai vastaku mulle!
Ja tahvel, mille kirjutanud minuga riidleja¹⁷⁷!¹⁷⁸
- 36 Kas oma turjale ei tõstaks ma seda,
ei seoks seda siis omale 'pärjaks'?
- 37 Oma sammude hulka tahan Talle kuulutada,
nagu eestseisja läheneksin Talle!
- XXI 38 Kui mu vastu põllumuld oleks tõstnud kisa
ja kõik selle künnivaod oleksid nutnud,
- 39 kui selle jõudu oleksin söönud ilma hõbedata¹⁷⁹
ja mõne hinge lasknud seepärast ähkida,
- 40 nisu asemel kasvagu¹⁸⁰ okkad
ja odra asemel raihein.
- Lõppenud on Iiobi sõnad.

Eliihu kõnede proloog Ii 32,1–5

32,1 Siis lõpetasid need kolm meest Iobile vastamise, sest ta oli õige 'nende' silmis. 2 Aga huugas Eliihu viha, kes oli busiit Barakeli poeg Rami hõimust. Iiobi vastu huugas ta viha, et ta pidas oma hinge õigemaks Jumalast. 3 Ja ta kolme sõbra vastu huugas ta viha, selle vastu, et nad ei olnud leidnud vastust ja 'Jumala' süüdi jätnud. 4 Aga Eliihu oli oodanud Iiobit, kuni nad rääkisid, sest nad olid temast vanemad päevade poolest. 5 Siis nägi Eliihu, et kolme mehe suust ei tulnud vastust, ning huugas ta viha.

Eliihu esimene kõne Ii 32,6–33,33

32,6 Siis vastas busiit Barakeli poeg Eliihu ja ütles:

- I Noorim mina päevade poolest,
aga teie olete eakad –
seepärast pugessin peitu ja kartsin
kuulutada oma teadmust teile.
- 7 Ma mõtlesin: päevad rääkigu
ja palju aastaid teavad tarkust;
- 8 aga ometi, vaim – see on inimestes¹⁸¹,

¹⁷⁷ Sõna-sõnalt „mees, kes minuga riidleb“.

¹⁷⁸ Ilmselt ei ole s tervikuna säilinud, vt kommentaari.

¹⁷⁹ S.t ilma tasuta.

¹⁸⁰ Sõna-sõnalt „väljugu“.

¹⁸¹ Ainsus on tõlgitud mitmuseks.

- ja Šaddai hingus annab neile õpetust.
- 9 Ei ole rohked targad
ega vanad mõista õiguskorda,
- 10 sestap ütlen: 'kuulake' mind,
tahan kuulutada oma teadmust minagi!
- II
- 11 Näe, ootasin teie sõnade ajal,
kõrvu teritasin te mõistuse jaoks;
kuni võtsite uurida kõnet,
12 te teadmust märkasin.
Ja ennäe, pole Iiobil korralekutsujat,
ta ütlustele vastajat teie hulgast,
- 13 et ei mõtleks te: „Oleme tarkuse leidnud –
El hajutab ta¹⁸², mitte inimene.“
- III
- 14 Aga ei rivistanud ta mu vastu (?) sõnu
ja teie ütlustega ei taha ma pöörata ta vastu;
15 kohutavad, need ei vasta enam,
ära on kadunud¹⁸³ nendest sõnad.
16 Ja pean ma siis ootama, kui nad ei räägi,
kui seisavad nad ega vasta enam?
17 Tahan vastata minagi oma jaoga,
tahan kuulutada oma teadmust minagi.
- IV
- 18 Jah, olen täitunud kõnega,
rusub mind vaim mu rinnas;
19 ennäe, mu rind on nagu suletud vein¹⁸⁴,
nagu uued lähkrid lõhestuvad;
20 tahan rääkida ja õhku saada,
tahan avada oma huuled ja vastata!
21 Ei taha ma tõsta oma palet kellegi poole
ega mõnele inimesele anda au,
22 sest ei tea ma, kuidas au anda,
kohe krahmaks mind mu valmistaja.
- V
- 33,1 Aga kuula nüüd, Iiob, mu kõnet,
ja kõikide mu sõnade jaoks terita kõrvu;
2 ennäe nüüd, avasin oma suu,
räägib mu keel mu suulaes!
3 Mu südame ausus on 'teadmise ütlused'
ja mu huuled kõnelevad selgelt;
4 Eli vaim on mind valmistanud
ja Šaddai hingus mind elustanud.
5 Kui suudad, pöördu mu vastu,

¹⁸² Tähenduses „õiendab temaga“.

¹⁸³ Sõna-sõnalt „liikunud“.

¹⁸⁴ Sõna-sõnalt „nagu vein, (mis) ei avane“.

- rivistu, mu palge ette seisa;
- 6 näe, mina olen nagu sina¹⁸⁵ Elile,
savist olen vormitud minagi.
- VI 7 Ennäe, hirm mu ees¹⁸⁶ ei pea sind ehmatama
ja minu surve sulle ei pea olema raske.
- 8 Aga sa ju ütlesid mu kõrvadele
ja su kõne kõla ma kuulsin:
- 9 „Puhas olen ma, ilma vastuhakuta,
korralik olen mina ja pole süüd minul!
- 10 Näe, võõristust¹⁸⁷ minus leiab Ta,
Ta peab mind vaenlaseks endale;
- 11 Ta paneb jalapakku mu jalad,
Ta jälgib kõiki mu radu.“
- VII 12 Näe, seda, et sul pole õigus, vastan sulle –
jah, suurem on Eloah inimesest!
- 13 Misjaoks sa Temaga vaidled?
Jah, kõikidele Ta sõnadele sa ei vasta.
- 14 Kui ühe korra räägib El,
ja kaks korda, ei panda tähele –
- 15 unenäos, ‘õises nägemuses’,
sügava une langedes inimeste peale,
suigatustes pikutamisasemel –,
- 16 siis teeb Ta valla inimeste kõrva
ja ‘kasvatusega kohutab’,
- 17 et eemaldada inimene ‘teolt’,
ja kõrkus mehepojalt ‘raiuda’.
- VIII 18 Ta säästab ta hinge hauaaugust
ja ta elu ületamast virda;
- 19 siis asemel kutsutakse teda korralt valuga
ja ta liikmete riid üha jätkub;
- 20 siis on tülgestav ta elule leib
ja ta hingele ihaldatav toidus.
- 21 Lõppeb ta liha – nähtamatu,
ja paljastuvad ta liikmed – pole näha;
- 22 ja läheneb hauaaugule ta hing
ja ta elu tapjatele (?).
- IX 23 Kui on ta kohal ingel,
vahendaja, üks tuhande hulgast,
et kuulutada inimesele ta kohustust
- 24 ja anda armu ning ütelda:

¹⁸⁵ Sõna-sõnalt „nagu sinu suu“.

¹⁸⁶ Sõna-sõnalt „mu jubedus“.

¹⁸⁷ Sõna pole kindel ja on tõlgitud siin ainsuseks.

- „‘Vabasta’ ta laskumast hauaauku,
ma leidsin lunaraha,“
- 25 siis ‘paisub’ ta liha nooruslikult,
pöördub tagasi ta noorusea päevile.
- X 26 Palvetab ta Eloahi poole, meeldib ta Talle,
ja ta näeb Ta palet hõisates¹⁸⁸;
siis toob ta tagasi inimesele ta õiguse,
27 ‘laulab’ inimeste kohal ja ütleb:
„Patustasin ja ausat käänasin,
aga Ta ei ‘tasunud’ mulle;
28 Ta tegi priiks mu hinge liikumast hauaauku
ja mu elu nüüd valgust vaatab.“
- XI 29 Näe, kõike seda teeb El
kaks korda, kolm, mehepojaga,
30 et tuua tagasi ta hing hauaaugust,
et ‘näeks ta valguses’ elu.
31 Märka, Iiob, kuula mind,
vaiki, siis mina, ma räägin;
32 kui on sõnu, pöördu mu vastu,
räägi, sest mulle meeldiks sind pidada õigeaks!
33 Kui sa pole, siis kuula mind,
vaiki, siis õpetan sulle tarkust!

Eliihu teine kõne Ii 34

- 1 Siis vastas Eliihu ja ütles:
- I 2 Kuulake, targad, mu kõnet
ja teadjad, teritage kõrvu mu ees¹⁸⁹,
3 sest kõrv proovib kõnet
ja suulagi maitseb ‘sööki’!
4 Õigust katsugem järele meie¹⁹⁰,
saagem teada isekeskis, mis on hea!
5 Sest Iiob on öelnud: „Olen õige,
aga El on eemaldanud mu õiguse;
6 mu õiguse kohta on ‘Ta’ valetanud
ravimatu on mu ‘reig’, ilma süüta¹⁹¹.“
- II 7 Kas on veel mehepoega nagu Iiob,
kes jookks mõnitust nagu vett,
8 ja kes rändaks, ühinedes nurjatuse tegijatega,

¹⁸⁸ Sõna-sõnalt „hõiskega“.

¹⁸⁹ Sõna-sõnalt „mulle“.

¹⁹⁰ Sõna-sõnalt „meile“.

¹⁹¹ Sõna-sõnalt „vastuhakuta“.

- või kõnniks koos jumalatute meestega?
- 9 Jah, ta on öelnud: „Ei ole kasu mehepojale, kui talle meeldib olla koos Jumalaga.“
- 10 Sestap, mõistlikud mehed¹⁹², kuulake mind: kaugel olgu Elist süüdjäämine ja Šaddaist ‘häbitult käitumine’;
- III 11 Jah, inimese teod tasub Ta talle endale, ja igäühe rajal laseb Ta jõuda ta endani¹⁹³;
- 12 tõega siis, El ei saa olla süüdi ega Šaddai painutada õiguskorda.
- 13 Kes on usaldanud Talle Ta maa ja kes pannud Ta ette terve ilmaringi?
- 14 Kui ‘tõmbuks tagasi’¹⁹⁴ Ta juurde ‘Ta vaim’ ja oma hinguse Ta koguks oma juurde,
- 15 kustuks kõik liha ühes tükkis ja inimene põrmu pöörduks tagasi.
- IV 16 Ja kui ‘sa mõistad’, kuula seda, terita kõrvu mu kõne kõla jaoks!
- 17 Kas siis õiguskorra vihkaja saab juht olla¹⁹⁵ või võimukat õiget saad süüdi jätta,
- 18 ‘kes’ ütleb kuningale: „Tarbetu!“ „Jumalatu!“ nooblitele,
- 19 kes ei tõsta ülemuste palet ja ei pea silmas ülikut armetu ees? Jah, Tema käte tegu on nad kõik.
- V 20 Hetkega surevad nad, kesk ööd, ‘kustuvad ülikud’ ja lahkuvad, aga ‘eemaldatakse võimukas’, mitte käega¹⁹⁶;
- 21 sest Ta silmad on igäühe teedel ja kõiki ta samme näeb Ta.
- 22 Pole pimedust ja pole surmavarju, kus saaks peita end nurjatuse tegijad.
- 23 Jah, kellelegi Ta ei sea ‘kogunemisaega’, et see läheks Eliga kohtusse;
- 24 Ta murrab võimukad süvenemata¹⁹⁷ ja ‘paneab’ teised nende asemele.
- VI 25 Sestap peab Ta silmas nende tegemisi ja Ta pöörab neid öösel, et neid muljuda¹⁹⁸;

¹⁹² Sõna-sõnalt „südame mehed“.

¹⁹³ Sõna-sõnalt „nagu on igäühe rada, nii laseb ta sel teda kohata“.

¹⁹⁴ Sõna-sõnalt „laseks tagasi pöörduda“.

¹⁹⁵ Sõna-sõnalt „siduda“.

¹⁹⁶ Mõeldakse inimkätt, s.t Jumal on garantii.

¹⁹⁷ Sõna-sõnalt „ilma uurimata“.

¹⁹⁸ Sõna-sõnalt „et nad oleksid muljutud“.

- 26 jumalatute asemel laksutab neid
kohas, kus on nägijaid –
- 27 ‘sest’ on eemaldunud Ta järelt nad
ja ühestki Ta teest pole aru saanud –,
- 28 et tuua enda ette armetu kisendus
ja viletsate kisendust Ta kuuleb.
- VII 29 Aga Tema ‘on’ rahul – ja kes mõistaks Teda süüdi?
Ja kui Ta peidab palge, siis kes paneks Teda tähele?
Ning rahvuse ja inimese üle Ta ‘valvab’,
30 et ei valitseks alatu inimene ega oleks rahval lõkse.
31 ‘Kas ütleb El sulle’:
„Ma ‘eksisin’, ma ei taha purustada ‘enam’!
32 ‘Kui olen patustanud’, juhenda mind!
Kui olen häbitust teinud, ei jätka ma.
33 Kas sinu pärast ‘tasun kätte’, sest oled ära põlanud?
Jah, sina, sa pead välja valima ja mitte mina,
ja mida tead, räägi!“
- VIII 34 Mõistlikud mehed¹⁹⁹ ütlevad mulle,
ja tark mehepoeg, kes mind kuulab:
35 „Iiob ei räägi teadmises
ja ta sõnad pole arusaajad.“
36 Ah, et proovitaks Iiobit igavesti järele,
vastuste pärast ‘nagu’ nurjatuid mehi!
37 Sest ta lisab oma patule vastuhaku,
meie vahel plaksutab ta,
ja ta rohkendab oma ütlushi Eli vastu.

Eliihu kolmas kõne Ii 35

- 1 Siis vastas Eliihu ja ütles:
- I 2 Kas seda pead õigeks asjaks –
ütled: „Mul on õigus Eli ees“?
3 Sest ütled: „Mis kasu on ‘mulle’,
mis tulu on, kui hoidun patust?“
4 Mina, tahan anda sulle vastust kõnega
ja su sõpradele, kes sinuga!
- II 5 Heida nüüd pilk taevasse ja näe sa,
ja pane tähele pilvelaamu, kõrgemaid sinust!
6 Kui oled patustanud, mida võtad ette Ta vastu,
ja palju on su vastuhakku, mida saad teha Talle?
7 Kui sul on õigus, mida saad anda Talle,
või mida saab võtta sinu käest?

¹⁹⁹ Sõna-sõnalt „südame mehed“.

- 8 Kedagi sinusugust tabab su süüdiolak
ja vaid inimeselast su õigeolek.
- III 9 Suurest survamisest tõstavad nad²⁰⁰ hädakisa,
hüüavad appi tähtsate vägevuse pärast;
- 10 aga ei öelda: „Kus on Eloah, mu tegija,
kes annab kiidulaule öösel,
- 11 kes õpetab meid rohkem maa loomadest
ja taeva linnust teeb meid targemaks?“
- 12 Seal nad kisavad – aga Ta ei vasta –
kurjade kõrkuse pärast.
- 13 Ah, asjatult! Ei kuule El
ega Šaddai pane tähele seda.
- IV 14 Aga kui ütled, et sa ei näe Teda –
kohtuasi on Ta ees – ‘siis sa oota’ Teda!
- 15 Aga nüüd, kui pole ‘nuhtlemist’ Tema vihaga
ega tunneta Ta veel suurt ‘vastuhakku’,
- 16 siis Iob ajab tühiselt valla oma suu,
ilma teadmista peab suurt kõnet.

Eliihu neljas kõne Ii 36–37

36,1 Siis jätkas Eliihu ja ütles:

- I 2 Kannata nüüd tibake ja ma teatan sulle,
sest veel on Eloahi kohta kõnet;
- 3 tahan leida oma teadmusest kaugusest
ja oma tegijale anda õiguse!
- 4 Sest tõega, ei ole vale mu kõne,
puhas (mees) teadmistelt on sinuga.
- II 5 Näe, El on võimukas ja ei hülga,
võimukas südamejõult.
- 6 Ei lase Ta elada jumalatul,
aga õiguse viletsatele annab Ta.
- 7 Ei pööra Ta õigelt oma silmi
‘ja tõstab nad’ koos kuningatega troonile,
igaveseks on nad kõrged.
- III 8 Ja kui kinniseotud²⁰¹ on kütkeis,
vangistatud viletsuse püünistega,
- 9 siis teatab Ta neile nende tegude palga
ja nende vastuhaku, sest vägisi nad teinud nii²⁰².

²⁰⁰ S.t inimeselapsed.

²⁰¹ S.t jumalatud.

²⁰² Sõna-sõnalt „sest nad hakkasid vägisi vastu“.

- 10 Siis teeb Ta valla nende kõrva kasvatusesele ja räägib, et nad pöördusid nurjatusest.
- IV
- 11 Kui nad kuulavad ja teenivad,
lõppevad nende päevad õnnelikult
ja nende aastad heaolus.
- 12 Ja kui nad ei kuula, virras nad mööduvad
ja kustuvad 'ilma' teadmisetä.
- 13 Ja südamest alatud kannavad viha
ei hüüa nad appi, kui seob Ta neid;
- 14 sureb nooruses nende hing
ja nende elu templipoiste seas.
- 15 Ta aitab välja viletsa ta viletsusega
ja teeb ahistusega valla nende kõrva.
- V
- 16 Jah, meelitas Ta sinu ängi suust (?);
vabadus, mitte rusutis on 'su' all,
'ja' su laud täitunud rasvast.
- 17 Aga täitud sa jumalatu kohtuasjaga (?),
kähmavad [sind] kohtuotsus ja õigus,
- 18 'Pane tähele', et ei meelitaks sind 'küllus'
ja palju lunaraha ärgu kiskugu sind kõrvale!
- VI
- 19 Kas rivistab end 'Ta vastu su appihüüd',
ja kõik sinu jõupingutused?
- 20 (...?)
- 21 Hoia ennast! Ära pöördu nurjatuse poole,
sest selle jaoks oled 'lahutatud'²⁰³ viletsusest.
- VII
- 22 Näe, El kõrgub oma jõuga,
kes veel oleks Tema moodi õpetaja?
- 23 Kes veel määraks Temale Tema tee
ja kes ütleks: „Sa teed häbitust“?
- 24 Mõttele, et tõstaksid kõrgesse Ta teo,
millest laulavad inimesed;
- 25 kogu inimkond kaeb seda,
inimene heidab pilgu vaid kaugusest.
- 26 Näe, El on kõrge ja me ei tea (Teda),
Ta aastate hulk – see on uurimatu.
- VIII
- 27 Jah, Ta kogub tilkasid 'merest',
sõelub vihma uputuse jaoks,
- 28 millega kastavad pilvelaamad,
nõrguvad paljude inimeste peale.
- 29 Jah, 'kes' mõistab pilvekihte,
lärmi Ta lehtonnis?

²⁰³ Sõna-sõnalt „välja valitud“.

- 30 Näe, Ta laotab sellele oma valgust
ja 'mägede tippe' katab.
- 31 Jah, seeläbi²⁰⁴ 'hoolitseb' Ta rahvaste eest,
annab sööki hulganisti.
- 32 Pihud katab Ta valgusega
ja käsib seda 'märklaua' suunas;
- 33 Ta teatab oma 'mürinaga',
viha 'kiivust häbitusele'.
- IX 37,1 Jah, selle pärast võpatab mu süda,
ja hüppab oma asupaigast;
2 kuulake nüüd Ta hääle rappumist
ja kõminat, mis väljub Ta suust!
3 Kogu taeva all laseb Ta sel rulluda
ja oma valgusel maa servadeni;
4 selle järel röögatab [Ta] häälel,
laseb müriseda Ta oma kõrguse häälel;
ja ei hoia Ta kinni²⁰⁵ [välkudest],
kui on kuulda Ta häält.
5 El 'laseb meil näha' imesid,
Ta teeb suuri asju, aga me ei tea (Teda).
- X 6 Jah, lumele ütleb Ta: „Lange maha!“
ja vihasaju[le]: „Olge tugevad!“
7 Kogu inimkonnale paneb Ta pitseri,
et tunneksid kõik inimesed Ta tegu.
8 Siis läheb metsaline varitsuspaika
ja asub oma peidupaikadesse.
9 Kambrist tuleb tuulispea
ja põhjatuultest jahedus;
10 Eli hingusest antakse jääd
ja vee ulatus on rusutises.
- XI 11 Jah, niiskusega teeb rängaks pilve,
Ta hajutab valguse pilveudu.
12 Ja see, [see tiirutab]²⁰⁶ ringiratast,
muutes kuju Tema otsuste kohaselt,
'et teha' kõike, mida Ta käsib,
Tema maailmaringi kohal,
13 on see siis karistuskepiks²⁰⁷ maale
või heateoks – see saab teoks²⁰⁸.
14 Terita kõrvu selle peale, Iiob,
seisatu ja märka Eli imesid!

²⁰⁴ S.t vihma abil.

²⁰⁵ Sõna-sõnalt „hoiab kinni kannast“; vrd Jaakobi nime saamisluugu Gn 25,26.

²⁰⁶ Sõna-sõnalt „kõnnib“.

²⁰⁷ Sõna-sõnalt „kepiks“.

²⁰⁸ Sõna-sõnalt „Ta laseb sel aset leida“.

- XII
- 15 Kas tead, kuidas Eloah seab neid²⁰⁹ paika ja laseb kumada pilveudu valgust?
- 16 Kas tunned pilvekihikuid, puhta teadmuse 'imesid',
- 17 kes sa rõivais oled palavas, kui roidub maa lõunatuules?
- 18 Laotad²¹⁰ koos Temaga pilvelaamu, (taeva) tugevaks nagu peeglipinna²¹¹?
- 19 Anna meile teada, mida ütleme Talle! Ei me oska korraldada tagasihoidlikkusest.
- XIII
- 20 Kas Talle jutustatakse, kui ma räägin, või ütleb keegi, kui Talle avaldatakse?
- 21 Aga nüüd, ei näe nad valguses – hiilgav on Tema pilvelaamades, ja puhang möödub ja lööb puhtaks.
- 22 Põhjakaarest sära saabub, Eloahi kohal on kardetav mõjukus.
- 23 Šaddaid ei leia me, kõrget jõu ja õiguse poolest ja õigluse 'isandat'²¹², kes ei alandu.
- 24 Sestap kardavad Teda inimesed, ei näe Ta kedagi, kes südamest tark.

Jumala esimene kõne Ii 38–39

38,1 Siis vastas Jahve Iobile marust ja ütles:

- I
- 2 Kes see on, kes ähmastab mu nõu, kõnega, teadmata midagi²¹³?
- 3 Vööta nüüd mehepoja moodi oma puusad, siis tahan sult küsida, siis anna mulle teada!
- 4 Kus olid siis, kui panin aluse maale? Kuuluta! Kas tead, kas mõistad²¹⁴?
- 5 Kes määras selle mõõdu, kas tead, või kes tõmbas selle peale mõõdunööri?
- II
- 6 Mille sisse on ehitatud ta soklid või kes vajutab paika ta nurgakivi,
- 7 kui rõõmustasid kõik hommikutähed ja rõkatasid kõik Jumala pojad?

²⁰⁹ S.t pilvi.

²¹⁰ Sõna-sõnalt „taod laiaks“; mõeldakse taeva laiali laotamist.

²¹¹ Sõna-sõnalt „peegli surutise“.

²¹² Sõna-sõnalt „suurt“.

²¹³ Sõna-sõnalt „ilma teadmisseta“.

²¹⁴ Sõna-sõnalt „kas tead mõistmist?“

- 8 'Kes sulges' ustega mere,
kui see välja murdes üsast väljus,
- 9 kui panin pilveudu talle rõivaks
ja mäsu talle mähkmeteks?
- 10 Siis ma murdsin (?) ta peale oma määra
ja panin riivi ning uksed (talle);
- 11 siis ütlesin: „Siiani ulatud ja ei jätka
ja siin 'lõppeb' su lainete 'kõrgus'!“
- III
- 12 Kas oma päevil²¹⁵ käskisid hommikut,
teatasid koiduvalgusele ta kodupaiga,
- 13 et ta haaraks kinni maa servadest
ja rappuksid maha jumalatud tast,
- 14 et muudaks ta kuju nagu pitservisavi
ja 'nad värvuksid' justnagu rõivas;
- 15 ja et eemaldataks jumalatutelt nende valgus
ja kõrgi käsivars murtaks?
- 16 Kas oled jõudnud mere allikateni
või ürgvee sügavuses kõndinud?
- 17 Kas on paljastunud sulle surma väravad
või oled surmavarju väravaid näinud?
- IV
- 18 Kas oled märganud maa ulatust?
Kuuluta, kui tead kõike!
- 19 Kus küll on tee, mille otsas elab valgus,
või pimedus – kus on küll ta asupaik,
- 20 et võtad nad²¹⁶ nende piirkonda
ja et 'viid nad' nende kodu jalgteedele?
- 21 Sa tead ju, sest tookord sündisid
ja su päevade hulk on suur!
- 22 Kas oled jõudnud lume panipaika
või rahe panipaika näinud,
- 23 mida olen säästnud ängi ajaks,
heitluse ja võitluse päevaks?
- 24 Kus küll on tee, mil jaotatakse valgust,
peab jahti idatuul maa peal?
- V
- 25 Kes lõhestas ujutusele kanali
või tee müristavale äiksepilvele,
- 26 et lasta sadada maa peale, kus pole meest,
kõrbesse, milles pole inimest,
- 27 et küllastada kõndu ja kõnnumaad
ja et lasta kasvada 'kuivast' rohtu?
- 28 Kas on vihmal mõnd isa
või kes sigitas kastepiisad?

²¹⁵ Ilmselt mõeldakse (inimese) eluaega.

²¹⁶ Kogu s-s on ainsust mõistetud kogunimetuse eelmise s-i nähtuste kohta.

- 29 Kelle emahust väljus jää
või taeva härmatis – kes sünnitas selle,
- 30 kui nagu kivi[sse] on vesi peidetud
ja ürgvee pind on vangistatud?
- VI 31 Kas köidad Kuhjatahtede nöörid
või seod lahti Jultunu tähtede ahelad?
- 32 Kas lased välja Mazaroti tähed õigel ajal
või Lõvi tähti ta poegadega juhid?
- 33 Kas tunned taeva määrasid
või paned ta tähekirja maale?
- 34 Kas tõstad pilveni oma hääle,
et veevaling kataks sind?
- VII 35 Kas läkitad välkusid, et need läheks
ja ütleks sulle: „Siin olemegi“?
- 36 Kes pani (...?)-sse tarkuse
või kes andis Sekvile mõistuse?
- 37 Kes loendab pilvelaamu oma tarkuses,
ja taeva anumad – kes lükkab (nad) pikali,
- 38 kui kallatakse põrm valuks
ja mättad kleepuvad kokku?
- VIII 39 Kas sina jahid emalõvile saaki
või noorlõvide isu täidad,
- 40 kui nad kükitavad peidupaikades,
istuvad lehestikus varitsedes²¹⁷?
- 41 Kes kindlustab kaarnale ta saagi,
kui ta lapsed Eli poole appi hüüavad,
ekslevad ilma söögita?
- IX 39,1 Kas tead, mil sünnitavad kaljukitsed,
emahirvede tuhusid valvad,
- 2 loendad kuid, mis neil täis saavad²¹⁸,
või tead aega, mil nad sünnitavad?
- 3 Nad nõtkuvad, oma lapsi poegivad,
oma looteid väljutavad;
- 4 mehiseks saavad nende pojad, suureks väljal,
väljuvad ja ei pöördu tagasi nende juurde.
- X 5 Kes läkitas eesliku vabana välja,
ja metseesli kütked – kes sidus lahti? –
- 6 kellele andsin kõnnumaa koduks
ja elupaigaks soolakõrbe?
- 7 Ta naerab alevi melu üle,
sundija hüüdeid ei kuula;

²¹⁷ Sõna-sõnalt „varitsuspaigas“.

²¹⁸ Sõna-sõnalt „nad täidavad“.

- 8 'ta luurab' mägedes, oma karjamaal,
ja kõige roheluse järele otsib.
- XI 9 Kas tahab metshärg sind teenida
või ööbida su loomasõimes?
- 10 Kas hoiad metshärga köidikuga künnivaos²¹⁹
või tõmbab ta vagusid tasandikel su järel?
- 11 Kas usaldad teda, sest ta jõud on suur,
või jätab talle selle oma teo?
- 12 Kas usud teda, et ta pöördub tagasi,
[et] su saaki²²⁰ su rehalasse koguda?
- XII 13 Jaanalind tiibu lõbu tundes sirutab²²¹ –
kas need on 'haigru' siivad²²² või sulestik?
- 14 Jah, ta jätab maale oma munad
ja põrmu peal neid soojendab;
- 15 ja unustab, et jalg litsub need puruks
ja välja metsalised trambivad need katki;
- 16 ta on karm poegadega, nagu polekski nad ta omad,
asjata ta vaev, ilma hingevärinata²²³.
- 17 Jah, Eloah lasi tal unustada tarkuse
ja ei jaganud talle mõistust;
- 18 kui tal on aeg tõusta kõrgesse,
naerab ta hobuse ja ratsaniku üle.
- XIII 19 Kas annad hobusele väge,
kas rõivastad ta kaela lakaga?
- 20 Kas paned ta hüppama nagu rändtirtsu?
Mõjukas ju ta pruuskamine, jube.
- 21 'Ta kaabib' tasandikku ja heameelitseb,
jõuliselt väljub kohtuma relvadega;
- 22 naerab ta hirmu²²⁴ üle ning ei pelga
ja ei pöördu kõrvale mõõga eest.
- XIV 23 Ta kohal kõliseb nooletupp,
piigi tera ja viskoda;
- 24 kõminal ja värinal larbib ta maad
ja on kindel, kui sarve hääl.
- 25 Kui (kõlab) sarv, ta ütleb: ihaa!
Ja kaugusest haistab ta võitlust,
ülemuste sõjakisa ja hõiskeid.

²¹⁹ Sõna-sõnalt „Kas köidad metshärja künnivakku ta kammitsaga?“

²²⁰ Sõna-sõnalt „su seemet“.

²²¹ Sõna-sõnalt „jaanalinnu tiivad, ta tunneb lõbu“.

²²² S.t tiivad.

²²³ S.t, teda ei vaeva poegade eest hoolitsemise mõte.

²²⁴ Sõna-sõnalt „vabina“.

- XV
- 26 Kas sinu mõistusest tõuseb õhku pistrik,
sirutab oma tiibu lõunatuules,
27 või sinu käsu²²⁵ peale lendab kõrgele kotkas,
et oma pesa tõsta kõrgesse?
28 Kaljul ta elab ja ööbib,
kaljuhamba peal, ligipääsmatu;
29 selle pealt passib ta sööki,
kaugusesse oma silmad suunab.
30 Ja linnupojad 'lürbivad' verd,
ja kus on läbipistetu²²⁶, seal on tema.

Jumala repliik Ii 40,1–2

40,1 Siis vastas Jahve Iobile ja ütles:

- 2 Kas manitseja riidleb Šaddaiga?
Eloahi korralekutsuja vastaku!

Iobi esimene vastus Ii 40,3–5

3 Siis vastas Iob Jahvele ja ütles:

- 4 Näe, olen väheldane! Mida annan Sulle vastuseks?
Oma käe panen ma oma suule.
5 Korra olen rääkinud ega vasta enam,
ja kaks korda, ega jätkka enam.

Jumala teine kõne Ii 40,6–41,26

6 Siis vastas Jahve Iobile marust ja ütles:

- I
- 7 Võõta nüüd kui mehupoeg oma puusad,
tahan küsida ja sina anna mulle teada!
8 Kas siis murrad mu õiguskorda,
mind jätad süüdi, et saaksid olla õige?
9 Ja kas käsivars on sul nagu Elil
või häält lased müriseda nagu Tema?
10 Ehi nüüd kõrguse ja ülimumusega
ning mõjukuse ja väarikusega rõivastu!
- II
- 11 Vala välja oma vihane raev
ja näe kogu kõrkust, et see madaldada;
12 näe kogu kõrkust, [et] seda pisendada,
ja talla maha jumalatud nende paigas!

²²⁵ Sõna-sõnalt „suu“.

²²⁶ S.t tapetu.

- 13 Varja neid põrmus, kõiki ühes,
nad endid²²⁷ seo kinni peidikusse;
- 14 siis ka mina tahan sind kiita,
et päästaks sind su parem käsi.
- III
- 15 Ennäe nüüd, Behemot, kelle olen teinud, on su juures,
rohtu nagu härg sööb ta;
- 16 ennäe nüüd jõudu ta puusades
ja vägevust ta kõhulihastes.
- 17 Ta laseb rippuda sabal nagu seedril,
ta reite kõõlused on punutud;
- 18 ta luud on pronksist torud,
ta kondid nagu rauast kang.
- 19 Tema on Eli teede algus,
kes pannud²²⁸ ta oma 'kaaslaste sundijaks'²²⁹.
- 20 Jah, mäed kannavad puitu talle
ja kõik välja metsalised mängivad²³⁰ seal.
- IV
- 21 Tünnpuude alla heidab ta puhkama,
hiidrooga ja soisesse peidupaika;
- 22 katavad teda tünnpuud varjuna,
ümbritsevad teda jõe paplid.
- 23 Näe: on tugev jõgi, ta ei page,
tunneb end kindlalt, kui see murrab ta suhu.
- 24 [Kes on see,] kes tal silmnäost haarab,
lõksus olles augustab²³¹ tal nina?
- V
- 25 [Kas] liigutad Livjatani konksuga
ja püünisel olles surud alla ta keele?
- 26 Kas paned talle kõrkjanööri ninasse
ja okka puurid talle lõualuusse?
- 27 Kas anub ta sind rohkem²³²
või räägib ta sinuga pehmelt?
- 28 Kas teeb ta sinuga lepingu,
võtad tema igaveseks sulaseks?
- VI
- 29 Kas mängid temaga nagu linnuga
ja köidad ta oma tüdrukutele;
- 30 tingivad tema üle seltsilised,
jagavad ta kaupmeeste²³³ vahel?
- 31 Kas pikid²³⁴ viskodaga ta naha

²²⁷ Sõna-sõnalt „nende palged“, tähenduses isikud.

²²⁸ Sõna-sõnalt „teinud“.

²²⁹ S.t ülemaks.

²³⁰ Sõna-sõnalt „naeravad“.

²³¹ Sõna-sõnalt „puurib“.

²³² Sõna-sõnalt „kas rohkendab ta sinu anumist“.

²³³ Sõna-sõnalt „kaananlaste“, vt kommentaari.

²³⁴ Sõna-sõnalt „täidad“.

- ja kalaahinguga ta pea?
- 32 Pane vaid ta külge oma pihud!
Mõttele võitlusele! – ära jätkka!
- VII 41,1 Näe, 'su' lootus on petlik –
juba ta ilmest kukutakse pikali.
- 2 Ei ole hulljulget, et teda ärritada.
Ja kes on see, kes 'ta' ette seisaks?
- 3 Kes 'kohtas teda', aga 'jäi terveks'?
Kogu taeva all 'ei ole' sellist.
- 4 [Kas] ei vaigista 'Tema' ta lora
ja juttu²³⁵ [oma] väest? 'Pole' temaväärset!
- VIII 5 Kes paljastas ta rõivastuse esikülje,
kahekordse 'turvistiku' – kes läbistas?
- 6 Ta 'suu' väravad²³⁶ – kes avas,
ta hambad ümberringi, jubedad?
- 7 'Ta selg' on täis soomuste²³⁷ sooni,
suletud [nagu] 'ränipitser';
- 8 üks teisele nii lähestikku,
et õhkki ei lähe nende vahele.
- 9 Igaüks oma kaaslasse²³⁸ kleepub,
nad on kinni²³⁹ ega lähe laiali.
- IX 10 Ta turtsatus helgitab valgust
ja ta silmad on nagu koidusära;
- 11 ta suust tulelondid irduvad²⁴⁰,
tulesädemed vabastuvad.
- 12 Ta sõormeist väljub suits,
nagu potist keevast, mis 'õhkab';
- 13 ta hingamine süteks kõrvetab
ja leek ta suust väljub.
- X 14 Tema kaelas ööbib tugevus
ja ta ees tantsiskleb jahmatus;
- 15 ta ihu voldid kleepuvad kokku,
valatud ta peale, ega tudise.
- 16 Ta süda on kui kiviks valatud
ja valatud nagu alumine käsikivi;
- 17 ta tõustes tunnevad hirmu vägevad,
(...?)-st eemalduvad.

²³⁵ Sõna-sõnalt „sõna“.

²³⁶ Sõna-sõnalt „uksed“.

²³⁷ Sõna-sõnalt „kilpide“.

²³⁸ Sõna-sõnalt „vennasse“.

²³⁹ Sõna-sõnalt „vangistatud“.

²⁴⁰ Sõna-sõnalt „lähevad“.

- XI 18 Jõuab temani mõõk, ei jää see püsti,
piik, viskerelv ega nooletera;
19 ta peab kõrreks rauda,
pehkinud puuks pronksi;
20 ei sunni põgenema teda vibu²⁴¹,
õlekõrreks muutuvad²⁴² lingukivid;
21 nagu õlekõrs on 'talle' nui
ja naerab ta viskoda vihinat.
- XII 22 Tema all on killuteravikud,
ta sirutab end pahmavankrina mudas;
23 ta laseb keeda nagu pada süvikul,
mere teeb ta salvinõuks.
24 Enda järel valgustab ta jalgteed,
ta peab ürgvett hõbehalliks;
25 pole põrmu peal talle võrdset,
tehtud ilma 'kohutavuseta'.
26 'Teda' kõik kõrge 'kardab',
tema on kuningas kõigi ulukipoegade üle.

Iiobi teine vastus Ii 42,1–6

42,1 Siis vastas Iiob Jahvele ja ütles:

- 2 Ma tean, et suudad kõike,
ja pole võimatu Sulle ükski kaalutus.
3 Kes see on, kes varjab mu nõu, teadmata midagi?
Sestap olen kuulutanud – aga pole mõistnud –
minu jaoks imelisi asju, aga ei tea ma (midagi).
4 Kuula nüüd, ja mina, ma räägin,
tahan Sinult küsida ja Sa anna teada!
5 Kõrvaga kuuldust olen kuulnud Sinust,
aga nüüd, mu silm on Sind näinud.
6 Seepärast hülgan (öeldu) ja kahetsen,
põrmus ja tolmus.

Iiobi raamjutustuse teine pool 42,7–17

42,7 Pärast seda, kui Jahve oli rääkinud Iiobile need sõnad, ütles Jahve teemanlane Eliifasele: „Minu viha huugab sinu ja su kahe sõbra vastu, sest te ei ole rääkinud minu kohta õigust nagu mu sulane Iiob! 8 Aga nüüd, võtke enestele seitse härjavärssi ja seitse jäära ning minge mu sulase Iiobi juurde ja ohverdage need enda eest põletusohvriks. Ja mu sulane Iiob palugu teie pärast, sest ainult 'tema' palet ma tõstan²⁴³, et ma ei talitaks teiega rumalasti. Sest te ei ole rääkinud minu kohta õigust nagu mu sulane Iiob!“ 9 Siis läksid teemanlane Eliifas ja suhiit

²⁴¹ Sõna-sõnalt „vibu poeg“ ehk nool.

²⁴² Sõna-sõnalt „muutuvad talle“.

²⁴³ S.t ainult teda võtan kuulda.

Bildad [ja] naamanlane Soofar ja tegid, nõnda nagu Jahve oli neile rääkinud. Siis tõstis Jahve Iiobi palet.

10 Ja Jahve pööras Iiobi saatuse, kui see palus oma 'sõprade' pärast, ning Jahve andis Iiobile kahekordselt kõike, mis tal oli olnud. 11 Siis tulid ta juurde kõik ta vennad ja kõik ta õed ja kõik, kes teda tundsid, ja sõid [ja jõid] koos temaga toitu ta majas. Ja nad trööstisid ja lohutasid teda selle õnnetuse pärast, mille Jahve oli lasknud tulla tema peale. Siis andis igaüks talle ühe kesiita ja kuldrõnga.

12 Ja Jahve õnnistas Iiobi (elu) lõppu rohkem kui algust. Siis sai ta neliteist tuhat lammast ja kuus tuhat kaamelit ja tuhat paari härgi ja tuhat emaeeslit. 13 Ja ta sai seitse poega ja kolm tütar. 14 Siis pani ta ühele tütrele nimeks Jemima, teisele tütrele nimeks Ketsia ja kolmandale tütrele nimeks Keren-Hapuk. 15 Aga kogu maal ei leidunud ilusamaid naisi kui Iiobi tütreid ja nende isa andis neile pärisosa nende vendade seas. 16 Siis Iiob elas pärast seda veel sada nelikümmend aastat ja nägi oma lapsi ja oma laste lapsi kuni neljanda põlveni. 17 Iiob suri, olles vana ja päevadest küllastunud.